

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.

Letnik I.

V Ljubljani, novembra 1884.

II. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

Ohranitev edine duše.

Po tem sem videl veliko trumo, ktere ni mogel nihče prešteti, iz vseh narodov in rodov, in ljudstev in jezikov, stati pred sedežem in pred Jagnjetom, oblečene v v bela dolga oblačila, in palmove veje so bile v njih rokah, in so vpili z velikim glasom, rekoč: Čast Bogu našemu, ki sedi na sedeži, in Jagnjetu. (Skriv. raz. 7, 9.)

Kdo so ti iz vseh narodov in rodov, ljudstev in jezikov, ktere je videl sv. Janez, v nebesa zamaknjen, stati pred božjim sedežem in Jagnjetom, oblečene v bela dolga oblačila, in ki so imeli palmove veje v svojih rokah? Kdo so ti, ktere je slišal sv. Janez z velikim glasom vpiti, rekoč: Čast Bogu našemu, ki sedi na sedeži, in Jagnjetu? Vsi ti so naši ranjki bratje in naše ranjee sestre, ki so nekdaj tukaj v naši solzni dolini živeli, in so premagali svojo slabo naturo, zapeljivi svet in prekanjenega hudiča, in so v plačilo te svoje junaške zmage prejeli nestrohljivo nebeško krono od Gospoda: zvoljeni božji so: Svetnike jih imenujemo, katerih god in praznik danes častljivo obhajamo.

Dragi poslušalci! povzdignimo tudi mi po zgledu sv. Janeza svoje glave proti svetim nebesom, podajmo se s svojim duhom pred sedež živega Boga in Jagnjeta, in zagledali bomo tudi mi, vsaj z očmi žive vere, neprešteto trumo svetnikov; ugledali bomo ondi našo spreljubo mater Marijo Devico, nebes Kraljico, najbliže Jagnjeta; ugledali bomo svete očake in preroke in pravične stare zaveze; ugleдали bomo svete aposteljne in učence Gospodove; brezštevilo trumo marternikov, škofov, spoznovalcev, devic in vdov v nebeškem veličastvu,

v posestvu in vživanji živega Boga. Pri tej priložnosti pa tudi vprašajmo zvoljene božje, kako da jim je bilo mogoče priti skozi toliko strašnih globočin in prepadov hudobnega in zapeljivega sveta v obljubljeno deželo večnega miru in pokoja? Vsi z enim glasom nam bodo odgovorili, rekoč: Naše popotovanje na zemlji je bilo zares zelo težavno in silno nam je bilo nevarno, spodtakniti se in pasti v brezno pregreh in večno pogubiti svojo dušo; toda na gnado božjo oprti smo vse skušnjave srčno premagali z orožjem te-le večne resnice: Edino dušo imam: če njo zgubim, je vse zgubljeno; če njo pred smrtnim grehom obvarujem in v večno življenje ohranim, je vse dobljeno. Ta misel: „le eno samo, edino dušo imam: kaj bo z menoj, ako njo zgubim“, nas je s strahom božjim napolnovala in nam dajala toliko moč, da smo z gnado božjo vse skušnjave srčno premagali in večno krono zmage dosegli. Ako hočete tudi vi vse skušnjave v greh junaško premagati, in za nami priti v sveti raj, vtisnite si globoko v svoje srce resnico, in ob času hudih skušnjav jo pred očmi imejte: Le eno samo, edino dušo imam: njo zanemariti, njo zgubiti in pogubiti je največa nespamet in največa nesreča. In ravno to resnico hočemo danes nekoliko bolj natanko premisliti, toraj rečem: Kristijan! tvoja prva in največa skrb naj je, svojo dušo v gnadi božji za večno življenje ohraniti; in raje pred vse, tudi svoje življenje na zgubo postavi, če le s tem svojo dušo ohraniš, vse to pa zato, ker le eno samo — edino dušo imaš.

I.

Kar je edino, to je človeku posebno ljubo, toraj tudi prav varno shranuje, ker se boji, da bi se kje ne popačilo, poškodovalo ali še celo zgubilo; naj si je že to edino kak poseben denar, prstan, žlahten kamen, ali pa kaka druga stvar. Še celo šivanka se skrbno spravi, če kdo kako posebno dobro, celo edino ima. Človek si namreč misli: to edino imam, če to zgubim, nič več tacega ne dobim; toraj mi treba to edino posebno skrbno varovati. Če imajo starši le enega samega sinka ali pa le eno samo hčerko in ni upanja, da bi jih kdaj več imeli, o kako prisrčno ljubijo to svoje edino dete, kako mu strežejo, ga za roke vodijo, nič si ga ne upajo spred oči spustiti, ker se močno boje, da bi edino dete kje ne padlo in se ne poškodovalo! Bog vari! da bi se kdo tega njih srčka dotaknil in mu kaj žalega storil. Če edinih zbolijo, je vse v hiši po koncu, mati cele noči pri njem prebudi in mu

streže, in če umrje, joj, kolika žalost, koliko joka, da se ne da uto-lažiti! In če bi kdo rekel: kaj bi že toliko po enem otroku jokal in žaloval, saj je dobro spravljen? se kmalo odgovor zasliši: Edini je bil, edino naše veselje, edina podpora našega življenja naše stare dni. Očetove in matrne žalosti ni v stanu nobeden drugi zapopasti, kakor tisti, ki jo je sam kedaj občutil. Gospod Jezus, ki vsakemu človeku v sree vidi, je ranjeno sree taciš staršev, kterim je smrt edinega otroka pobrala, dobro poznal; njih prevelika britkost in neprecenjena zguba mu je močno do srea šla; toraj je posebno rad njim usmiljenje skazal. Ko je namreč k mestu Najm prišel, so ravno mrliča nesli, edinega sina svoje matere, in ta je bila vdova. In kadar jo je Gospod videl, se mu je v sree smilila, in jej je rekel: „*Ne jokaj!*“ In je pristopil, in se par dotaknil, in je rekel: „*Mladenič, rečem ti, vstani!*“ In mrlič je sédel in začel govoriti. In ga je dal njegovi materi. (Luk. 7, 12.) Tukaj bi le memo gredé vprašal: zakaj je Jezus tega mladenča, dasi ni bil prošén, od smrti obudil? Zato ker je bil edini sin neke vdove; zato, ko je bilo materi nad edinim sinom veliko ležeče. — Kako urno je bil Jezus pripravljen v Jajirovo hišo iti in njegovo edino hčer ozdraviti, ktera je umirala! In ko je Jajir med potjo zvedel, da je njegova edina hči umrla in mu nekdo rekel, naj ne trudi Gospoda v hišo iti, ga je Jezus ljubeznjivo tolažil rekoč: „*Ne boj se, le verovaj in bo oteta.*“ In res je bila oteta. Gospod jo je v življenje obudil ter živo in zdravo staršem dal. (Luk. 8, 41.)

Iz vsega tega, ljubi kristijani! lahko razvidite, kako ljubo je človeku, kar je edino, in kako močno ga sree boli, če to edino zgubi. Če ima kdo petero ali desetero otrok, že ne porajta toliko, če mu tudi dvoje ali troje smrt vzame, ker mu jih še nekaj ostane: pa edinega otroka zgubiti, to globoko rani očetovo in materno sree. Edino je pač edino, zguba je velika, kdor edino zgubi.

In zdaj to edino na človekovo dušo obrnimo ter se učimo njeno vrednost spoznavati, skrb jo ohraniti in njeno zgubo čutiti. Toraj vprašam: Kristijan! povej nam, koliko imaš duš? Ne sto, ne petdeset, ne deset, tudi ne dveh; ampak eno samo imaš. In čemu to edino imaš? Zato jo imaš, da bi jo tukaj po svetem bogaboječém življenji v večno življenje ohranil. Tvoja edina duša zdaj tukaj na svetu med dvema večnostima stoji: ali bo večno zveličana ali pa večno pogubljená. Če ne bo zveličana, bo gotovo pogubljená, zakaj srede ni nobene. Oh, kristijan! vzemi si k sreč večno resnico: Le samo eno dušo imaš, če njo zgubiš in pogubiš, kje in kako boš

drugo najdel; ali kako boš edino iz pekla otel, ker odtod ni rešenja?

Bog ti je dal dva očesa, da z njima vidiš; dva ušesa, da z njima slišiš; dve roki, da z njima delaš; dve nogi, da hodiš; dušo pa le eno, da jo večno zveličaš: če tudi enega izmed svojih udov zgubiš, ti še drugi za silo in potrebo ostane; ako pa dušo zgubiš, nimaš za nebesa nobene. Če tedaj za ude skrbiš, ter se močno bojiš, enega ali drugega zgubiti, ko imaš vender po dvoje: koliko bolj bi moral za dušo skrbeti in bati se, jo zgubiti, zato ker je edina in pri tem še neskončne cene, ker je z neskončno ceno Jezusove predrage krvi odkupljena.

Ti imaš dve roki, in ko bi kdo k tebi prišel in ti rekel: prodaj mi eno tvojih rok! koliko ti dam zanjo? Na tisoč goldinarjev, naj ti jo odsekam! Gotovo bi mu rekel: Kaj ti vender vse na misel pride! menda noriš, ti nisi pri zdravi pameti, ker češ z menoj tako neumno kupčijo početi! Moja roka ni po nobeni ceni na prodaj. Zakaj ne? saj še eno imaš. Nič ne dé, obe hočem ohraniti. Kristijan! ti nočeš nobenega svojih udov po nobeni ceni prodati, dasiravno jih več imaš; ker se ti taka kupčija celo neumna zdi — le kak norec brez vse pameti, pa še on ne z lepo, bi si dal za denar roko odsekati, ali pa oko stekniti: koliko večja neumnost bi bila, svojo edino dušo naprodaj postaviti, in jo za denar prodati; in vender se ta neumnost, popolna norost večkrat med kristijani zgodi, in sicer tolikokrat zgodi, kolikorkrat kdo kak smrtni greh stori, zakaj po smrtnem grehu se duša od Boga svojega stvarnika loči, Jezusa svojega ženina zapusti, gnado svetega Duha zavrne in se hudiču v pogubljenje proda. Tako postavim so zares prodajavci svoje edine duše uni brezvestni ljudje, kateri se dajo z denarjem podkupiti, zoper svojega bližnjega krivo pričati, golufijo prikriti, tatvino shraniti, ptujega blaga ne povrniti, storjene krivice ne poravnati. — Prodajavci svoje edine duše so vsi krivičniki in odrtniki, kateri z mero, z vago, s slabim blagom, s previsokimi obrestmi svoje duše prodajajo. — V pravem pomenu prodajavke, barantavke svojih duš so une zares usmiljenja vredne, zgubljene sirote, ki za darila, za kako prazno obljubo „te bom pa vzel“, ali pa še za kaj slabšega svoje čistost prodajajo. Oh, ko bi pač vsi ti in njim enaki ljudje prav premislili, da le eno samo dušo imajo, in da je neskončne cene vredna, bi nikdar nikoli tako nespametne kupčije ne počenjali! Oj, ko bi pač ti ljudje Jezusove besede prav prevdarili in ob času hude skušnjave pred očmi imeli besede: „*Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kako*

menjo bo človek dal za svojo dušo? (Mat. 16, 26.) Ko bi te besede, pravim, prav dobro prevdarili, bi gotovo svoje duše tako po ceni ne prodali; rajše bi se vsega znebili, da bi le edino za večno življenje ohranili.

II.

Razumen človek je pripravljen, raje pred vsega se znebiti, kakor zgubiti to, kar mu je edino ljubo. Ko se je očak Jakob vrnil v svojo domačo deželo iz ptujega, ker je pri svojem stricu služil in zelo obogatel, se je svojega brata Ezava močno bal, da bi se nad njim ne zmaščeval in boja ne pričel, zato, ko mu je bil očetov blagoslov in pravico prvorojenstva prevzel. Kaj je Jakob v strahu storil, ker je videl, da mu Ezav s 400 oboroženimi možmi naproti gre? Prav razumno si je zmisлил. Vse čede je zvrstil in zaporedoma postavil. V prvi vrsti so bile najslabše ovce, za temi nekoliko boljše, najzadej najboljše; potem goveda in kamele. Ravno tako je zvrstil tudi svoje ljudi. V prvo vrsto je postavil vse svoje dekletke z njih otroci, v drugo vrsto je djal Lijo z njenimi otroci; v zadnjo vrsto pa je djal svojo najljubšo ženo s svojim sinom Jožefom. Zakaj je neki Jakob tako ravnal? Jakob je bil grozno razumen mož in si je mislil: Če Ezav do prve trune pride in jo pobije, bo tačas lahko druga ubežala in preden pride do zadnje vrste, bo tačas Rahela s svojim sinom Jožefom ubežala. Jakobu je bilo najbolj ležeče, svojo ljubo ženo Rahelo in svojega ljubčeka Jožefa ohraniti, zato je njiju v zadnjo vrsto postavil. Tako tedaj človek raje vse drugo na zgubo postavi, da le svoje najljubše ohrani.

Kristijani! povejte mi: kaj pa bi moralo nam najljubše biti? Brez vsega pomislika mi pravite: Z Jezusovo krvjo odkupljena duša, ta nam mora najljubša biti. Če je nam pa naša duša najljubša, tako mora pa tudi naša največja skrb biti, njo pred vsem drugim ohraniti, in mi moramo pred vse drugo v nevarnost zgube postaviti, da le njo edino otmemo. Pa ali ravnamo tako? Ali posnemamo Jakoba, kateri je najljubše v zadnjo vrsto postavil? O kaj še! mi velikokrat svojo dušo v prvo vrsto pred sovražniki postavimo, da le časno, minljivo ohranimo. Naše vsakdanje djanje in nehanje nam obilno spričuje, da le bolj za časno kot za večno skrbimo. Ohranitev edine duše nam še na misel ne pride, kadar se nam kaj tacega ponuja, kar se naši spačeni poželjivi naturi prileže. Mi ne storimo zastran rešitve svoje edine duše, kar mornarji ali matrozi na barki zastran ohranitve svojega življenja store.

Kadar se barka na morji na kako grobljo ali na kak kup peska vsede in v njem obtiči, tedaj začno mornarji blago iz barke metati, to pa zato, da se barka zljajša, iz peska vzdigne, in da morejo potem dalje veslati. To tudi takrat storé, kadar se barka potapljači začne, ali kadar jih roparji podé, da jim s polajšano barko uidejo. Glejte, mornarji ne porajtajo v taki sili nobenega, še tako dražega blaga, v morje ga zmečejo, da bi le s tem svoje življenje oteli in srečno v namenjeno deželo prišli. Naše življenje na svetu je zelo podobno življenju mornarjev na barki. Tudi mi se prepeljavamo po morji zapeljivega sveta med grozovitimi viharji hudih skušnjav, ki pretijo rahli čolnič naše duše v brezno treščiti — prepeljavamo se, pravim, v domačo deželo proti nebeškemu domu. Tudi čolnič naše duše se večkrat na pesek časnega vsede in v njem obtiči, da se ne more s svojimi mislimi in željami proti nebesom povzdigniti. Tudi čolnič naše duše se večkrat potaplja, ker ga časne, posvetne reči preveč obtežujejo in k tlam posvetnega tlačijo. Tudi čolnič naše duše roparji zalezujejo in ga žugajo popolnoma obropati: hudič s svojimi skušnjavami, svet s svojim zapeljevanjem in s svojimi hudimi zgledi in spačeno meso s svojo požljivostjo. Kristijani! na morji plavamo, v veliki nevarnosti smo. Kaj nam je storiti, da rahli čolnič svoje duše ohranimo in ga na brod nebeške dežele pripeljemo? To nam je treba storiti, kar mornarji na barki storé. Treba je marsikaj, kar našo dušo v svetosti zadržuje, od sebe vreči: kak nevaren dobiček zgubiti; ljubezni do kake stvari odpovedati se; to ali uno veselico opustiti; iz te ali une hiše bežati, kjer veliko roparjev nedolžnost zalezuje, — ali pa bo preljuba duša zgubljena. Kristijani! ali pa storimo vselej tako? Ali posnemamo mornarje, ki tudi drage reči v morje mečejo, da s polajšano barko bolj urno v namenjeno deželo vesljajo? Ali vržemo od sebe, ali se odpovemo temu, kar našo dušo preveč obtežuje, jo v svetosti zadržuje in s pota proti nebesom zavračuje? Ti dobro veš, da te prepovedana ljubezen do te ali une osebe opovera bogaboječe živeti; da ljubezen božjo v tebi ugasuje; da ti močno brani, Jezusu svojemu ženinu zvesto služiti, — in vender se jej nočeš po nobeni ceni odpovedati; ti rajše dušo zgubiš, ko nečisto poželenje zatareš. Ti dobro veš, da ti ni mogoče, v tej hiši, v tej službi pošteno živeti in svoje čistosti ne samo pred ljudmi, ampak tudi pred Bogom ohraniti, in vender je nočeš zapustiti. Glej, tebi je tvoja služba ljubša, ki le kakih pet in če tudi deset let trpi, kakor tvoja duša, ki večno živi! Spoznaj tedaj svojo neumnost in preudari resnico: Edino dušo imam, če je zdaj ne ohranim, bo večno prekleta.

To resnico si pred očmi drži: Edino dušo imam in njo moram pred vsem drugim ohraniti — in ne bo te težko stalo, temu se odpovedati, kar tvojo dušo mami in mori.

III.

Kar je človeku ljubo, posebno če je edino, dobro zapera, da mu kdo ne ukrade ali pa po sili nevzame. Če zveš, da so tatje v bližnjem logu, kateri na tvoje pahištvo prežé, tedaj vsa vrata dobro zapahneš in okna varno zapreš in si celo noč ne upaš oči zatisniti. Če pa vender-le tat v hišo prilomi, koj krič zaženeš: Na pomagaj! na pomagaj! tatovi so tù. In s tem tatove odženeš. Ali tudi mi tako zastran svoje edine, ljube duše ravnamo, da je nam tatje ne poškodovajo in ne ukradejo? Ali tudi mi vrata in okna svojih oči in ušes tako skrbno zapramo in zapahujemo, skozi ktere po besedah preroka Jeremija (9, 21.) smrt v našo dušo prileze in jo umori? to je, ali varujemo svojih oči nečistih pogledov, svojih ušes nesramnih pogovorov, da se kje v naši duši nečiste misli ne zbudé in hudo poželjenje ne spočne? Ali svojo spavnico dobro zaperaš, da kje tat ne prilomi in ti krstne bele obleke ne poropa? In če prilomi in se s tiho besedo odpoditi ne da, ali zaženeš krik: Na pomagaj! tatovi so prišli? Vem, da si zdaj-le misliš: mene je sram vpiti; kaj ljudje porečejo? O sirota, kako si vendar abotna! ali je hišnega gospodarja sram vpiti in klicati, če mu tat premoženje poropati hoče? zakaj bi neki tebe bilo? Ali je morda tvoj zaklad manj vreden, kakor gospodarjevo premoženje? Kar pa pametni ljudje porečejo, je to: Ta je spoštena — ona svojo čistost in edino dušo čislati in varovati vé. Kar pa hudobni ljudje pravijo, tega vesten človek ne porajta, da le svojo edino dušo ohrani. Pаметen človek ne porajta, kako žabe v bližnji mlaki ragljajo: le samo otroci se nanje ozirajo in jih poslušajo. Pa kaj pomaga slepe sirote učiti, kako dušnih tatov varovati se, kako jih odganjati, ko jih same rade imajo in se z njimi pečajo!!

IV.

Zadnjič zguba ljubega, sosebno če je edino, človeku močno do srca gre, in si zgubljeno zopet nazaj dobiti prizadeva, če je le mogoče. Tam pride kmet ves otožen in klavaren domu, ne more ne jesti, ne piti, ne spati, nič se mu ne ljubi. Kaj ti je, prijatelj! da si tako prežaljen? O da se Bogu usmili! nič več ni pravice na svetu, ves denar sem v pravdo utaknil, pa je vendar zgubljena. — Tu spet revež joka in z rokami sklepa,

ter se ne da utolažiti. Ljubi moj! kaj se ti je prigodilo? Oh kaj! hiša mi je do tal pogorela. Vsi smo bosí in nagi, in zima je tû, kam se bomo djali? — Tam se joka in zdihuje revna dekla rekoč: Ta čas, ko sem od doma bila, so mi bila vsa praznična oblačila ukradena; nimam, da bi se preoblekla. — Tam spet mož priteče in pomagaj! kliče, ker mu je konj v grapo padel. — Da človek po taki veliki zgubi žaluje, mu res ni zameriti in tudi ne čuditi se; pa čuditi se je in s svetim škofom in marternikom Ciprijanom vprašati: „*Zgubljena pravda, pogorela hiša, ukradena obleka, zgubljeno živinče se z velikim nepokojem objokuje: če pa kristijan dušo zgubi, kje so solze, kje nepokoj, kje žalost? Na to zgubo še ne misli, ampak se še veselo smeja, pokojno spi in norčuje, kakor da bi mu za dušo nič mar ne bilo. Revež! svojo dušo si zgubil, in vendar milo ne jokaš?*“ Ta zguba vse druge zgube neskončno preseže, ta zguba, zguba edine duše je vredna krvavih solzá. In vendar kako poredkoma teko nad toliko zgubo take mile solze!

Kristijani! odsihdob bolj pogosto in bolj živo preudarjajmo, kaj se pravi: edino dušo imeti in kako strašno je: edino dušo zgubiti — potem bomo gotovo bolj zanjo skrbeli in je ne bomo nikdar nikoli naprodaj nosili. Kadar nas hude skušnjave nadlegovajo in sprideni svet v greh napeljuje, vprašajmo se: oh! kaj bo za mojo ubogo dušo, če privolim? Ali je pametno, da za majhen dobiček edino dušo in nebeško kraljestvo prodam in si memo te zgube še peklenske večne muke nakopljem? Nikdar nikoli take nespameti! Vojskovati se hočem zoper vse sovražnike svoje edine duše, ter jih z gnado božjo premagati, da mi bo Gospod venec zmage na glavo posadil in me postavil med izvoljene božje, katerim bom tudi jaz svoj glas pridružil in po besedah sv. Janeza z njimi vpil, rekoč: „*Čast Bogu našemu, ki sedi na sedežu, in Jagnjetu. Amen.*“

Jurij Volo.

Zahvaljena nedelja.

Zakaj in kako moramo Bogu hvaležni biti?

Kaj bom povrnil Gospodu za vse, kar mi je dal? Ps. 115, 12.

Bog je večna, neskončna dobrota. Odkar se je čas začel in so se začela leta šteti, on gleda kakor ljubeznjivi Oče iz nebeških višav

na vse stvari po vesoljnem svetu in prav po očetovsko skrbi za vse, kakor poje David (ps. 144, 15. 16.): „*Oči vsih upajo v te, o Gospod! in ti jim daješ jed o pravem času. Ti odpiraš svojo roko in nasi-tuješ vse, kar živi, z blagodarom.*“ Zares, nobenega svojih otrok ne zapusti ljubeznjivi Oče nebeški, z enako ljubeznijo gleda na vse, ne le na dobre, temuč tudi hudobnim prizanaša, tudi za svoje spridene otroke skrbi, ker da solncu sijati čez dobre in hudobne ter pošilja pohlevnega dežja za hvaležne in nehvaležne. Kruha želi lačni in on ga nasiti; po vodi hrepeni žejni in on ga napoji; obleke in strehe potrebuje nagi in tujec in on jima daje obleko in stanovanje — vsa-cemu da, česar potrebuje; ker od njega pride vse, kar sleherni ime-nuje svoje. Tedaj se pač spodobi za vsacega človeka, da neprenehoma hvali Boga, ter se mu nikdar ne more zadosti zahvaliti za prejete dobrote, kakor opominja David (ps. 135, 1.): „*Hvalite Gospoda, ker je dober; ker vekomaj trpi njegova milost.*“ O seveda bi moralo tako biti: vsak dan bi moral se človek Bogu zahvaliti, ker vsak dan sprejme od njega novih brezštevilnih dobrot; zlasti kristijan bi ga moral noč in dan hvaliti, ker je podučen v božjih rečeh in mora bolj spoznati in čutiti brezštevilne dobrote neskončno dobrega Očeta nebeškega. Pa kaj se zgodi? Veliko kristijanov je, ki se le malokrat spomnijo na božjo dobroto, in vedejo se tako, kakor bi jim moral Bog dati vse, česar potrebujejo. In ker sv. cerkev, skrbna mati, to vidi, odločila je vsako leto poseben praznik, da bi se Bogu posebej zahvalili za poljske pridelke in vse telesne, zraven pa tudi za dušne dobrote; da bi tako rekoč prisilila svoje krščanske otroke, naj se Bogu zahvalijo iz celega srca vsaj enkrat v letu in sicer na zadnje, ko je že večidel vse pospravljeno in postorjeno. In da bi kak mrzel nehvaležnik tudi še na ta dan ne zamudil in pozabil, Bogu se za-hvaljevati, zato je sv. cerkev zapovedala povsod, kjer ste po dve maši, obe imeti z blagoslovom in konec velike maše še zahvaljeno pesem „Te Deum“ zapeti. In čeravno nam ob družih priložnostih nič ne odločuje, kaj naj vsak pridiguje, nam pa za današnji dan narav-nost zapove, da naj verne opomnimo, da se zahvalijo Bogu za pri-delke in vse druge dobrote. Zato hočem tudi jaz vas vse danes opomniti: 1. zakaj in 2. kako moramo Bogu hvaležni biti.

I.

Zopet se eno leto koncu bliža, vsaj poglavitna poljska dela so dodelana, pridelki do malega vsi spravljeni, in kar smo celo leto upali, za kar smo bili večkrat v velikem strahu, zdaj je v naših

rokah. Klečé in s povzdignjenimi rokami se Bogu danes zahvalimo. In da bomo tolikanj bolj hvaležni, premislimo nekoliko dobrote, ki smo jih leto in dan sprejemali iz dobrotljive roke nebeškega Očeta in sicer mislimo danes le bolj na telesne dobrote, ker na dušne nas itak že drugi prazniki med letom tolikrat opominjajo. Ako se v preteklo leto ozremo, moramo hvaležni spoznati, da Bog nam je dal vsega, kar potrebujemo za življenje. — Med vsemi rečmi, katerih tukaj na zemlji najbolj potrebujemo, med vsemi dobrotami največa dobrot — smem reči — je ljubo zdravje. Kaj pomaga človeku vse drugo, kaj more storiti, kaj si pomagati, ako nima moči, nima zdravja? Oh, kako britko je za družino, kjer je gospodar bolan! Kako milo je gledati lačne otroke, ki kruha prosijo, pa ni nikogar, da bi jim ga dal, ker oče bolan leži in si ne more več prislužiti. Kako hudo je pri hiši, ako mora pridna mati bolna na postelji ležati in mora vso skrb izročiti tujim rokam, ki so le redkokrat popolnoma zanesljive! Kako hudo še-le za bolnega posla in delavca, ki si sam ne more pomagati in mu tudi tuje pomoči manjka! — sploh kako hudo za vsacega človeka, kteremu najboljšega na svetu, kteremu ljubega zdravja manjka!

Pa pogledjmo nazaj v preteklo leto: tudi v tej reči se nam je Bog neskončno dobrotljivega skazal. Od drugih krajev smo toliko slišali o kužnih boleznih; poleg družih manj nevarnih je grozovita kolera po več krajih razsajala in še zdaj ni ponehala. Kakor lansko leto v Afriki je letos veliko ljudi pomorila na južnem Francoskem in po več krajih na Laškem. Lahko si mislite, v kolikem strahu so bili ljudje po ondotnih in tudi po sosednjih krajih; kolika nesreča je strašna kolera za vsak kraj, kamor se prikaže, tega mi pač ni treba še posebej popisovati. Z žalostnim srcem smo brali in poslušali tugopolna sporočila iz okuženih krajev — komu bi se ne smilili ubogi ljudje, ki v kratkem času zgubijo one, kateri so jim najljubši in najpotrebniši na svetu, in če so vsaki trenutek tudi sami v nevarnosti, zgubiti drago življenje. Tudi mi sami smo se že začeli bati, da bi se še k nam ne preselila huda morilka. Pa hvala Bogu! prazen je bil naš strah, božja roka nam je za letos prizanesla. S hvaležnim srcem se tedaj danes k Bogu obrnimo in pristrčno ga zahvalimo, da nam je prizanesel in zdravje ohranil našim udom, da je bilo mogoče potrebna dela opravljati. Res je sicer, da kakor vsako leto, jih je tudi letos več izmed nas zbolelo, nekteri so celo umrli, a več jih je pa tudi ozdravelo, ki so bili zelo bolni. Taki še-le prav znajo zdravje ceniti, zato danes še prav posebej onim izmed vas, ki ste bili v

preteklem letu zboleli, pa ste spet okrevali, naročim, da se Bogu prisrčno zahvalite za to veliko milost.

Razun zdravja nam je pa Bog tudi potrebnega živeža dodelil. Že precej v spomladi smo bili v skrbah, da nam obilni dež in mraz ne bi napravil velike škode, potem smo celo leto s strahom pričakovali žetve. In glejte, ljubi Bog nam je zopet dal, še več, kakor smo ob nekem času pričakovali. Mogoče, da nekatere reči so slabeje, kakor druga leta, da ta ali uni je manj pridelal — ali najpotrebniše smo vendar prejeli in ni nam treba biti v velikih skrbah, ako zmerno in varčno božje dari uživamo! Seveda, za skopuha in lakomnika in zapravljevca ni nikoli zadosti. Skopi bi le zmiraj raje še več imel; zapravljevemu pa tudi ni nikoli zadosti, ker brez pameti razmetuje. Le kdor je zmeren in zadovoljen, bo tudi letos prisrčno se zahvalil Bogu in bo trdno zaupal na njegovo pomoč. In to bomo gotovo vsi storili, ako pomislimo, kako srečni smo bili tudi, kar polje zadene v primeri z družimi kraji. Kolikrat smo slišali po letu o hudi toči, ki je po več krajih nezmerno škodo storila? Tudi nad nami so se že nekterikrat črni oblaki zbirali — vsak trenutek smo se bali, bo tudi nam nevihta vse upanje pokončala — cerkveni zvon nam je že pretečo nevarnost naznanjal — ali črni oblaki so se prepodili, nesreče ni bilo! Ali ni to znamenje posebne dobrote, posebne ljubezni božje do nas? Ali ne bomo danes vsi s povzdignjenimi rokami klečé Boga zahvalili za toliko prizanesljivost?

Vendar ne le poljedelci, marveč mi vsi se moramo Bogu zahvaliti za poljske pridelke. Ko bi polje ne rodilo, bi ne bil udarjen samo kmet, ampak tudi vsi drugi: rokodelci, obrtniki, uradniki itd. bi to bitko čutili. Poleg tega se morajo taki, kateri nimajo ravno opraviti s poljedelstvom, zahvaliti za ono zmožnost, ktero jim je Bog dal in ohranil, da so mogli dela in dolžnosti svojega stanu vspešno opravljati. Kajti brez pomoči od zgoraj bi se jim nobeno delo ne sponeslo. Sploh vsi, kar nas je, hvaležno spoznajmo, da vsak košček kruha, ki smo ga letos zavžili, smo sprejeli iz predobrotljive roke nebeškega Očeta, kakor nas sv. pismo to naravnost uči z besedami: „*Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj in pride od Očeta svetlobe.*“ (Jak. 1, 17.)

Pa še eno vrsto ljudi med nami poznam, kateri naj bodo Bogu hvaležni, ktere pa vem, da mi bo najtežje pregovoriti, da bi se danes Bogu zahvalili. To so vsi tisti, kateri so bili kaj nesrečni, kateri so morali trpeti ali še zdaj trpijo. Naša sv. vera nam pravi, da tudi trpljenje nam pride od Boga; božja roka nam pošilja trpljenje iz

tega najboljšega namena, da bi nam boljšalo naše srce in dalo pri-liko nabirati si zasluženja za večnost: kogar Bog ljubi, tega tepe. Vas toraj, kateri ste bili v preteklem letu kakorkoli nesrečni in ste trpeli ali še trpite, vas vse še posebej prosim, da se danes zahvalite in zagotovim: silno lepo delo boste opravili in bržkone bo vaša zahvala izmed vseh Bogu najbolj prijetna — ako visokodušno Bogu darujete vse dušne in telesne bolečine, rekoč: Hvala tebi, trojedini Bog za vse trpljenje!

II.

Sprevideli smo, da vsaki izmed nas ima obilno dolžnosti Bogu se zahvaliti, in vsak je primoran skrbno vpraševati kakor nekdanj kralj David: „*Kaj hočem vrniti Gospodu za vse, kar mi je dodelil?*“ Zares, to naj bo danes prva in največja skrb, kako naj se Bogu vredno zahvalimo za toliko dobrot? Premislimo nekoliko še to prevažno vprašanje. — Menim, da boljše se ne moremo zahvaliti, kakor 1. z molitvijo in 2. s tem, da njegove dari po njegovi sveti volji uživamo in rabimo.

1. Z molitvijo bi se morali Bogu zahvaliti vsaki dan svojega življenja. — Pa kako malo kristijanov je, kateri na to mislijo, da bi res Boga zahvalili za vse prejete dobrrote! Molijo sicer večkrat in veliko molijo; pa za-kaj večidel molijo? Njih molitev je le večidel prošnja, redkokrat pa tudi zahvala. Prosiijo Boga za sto in sto koristnih ali pa tudi škodljivih reči in le malo malokdaj se mu zahvalijo; nekteri že skoraj mislijo, da le takrat molijo, kadar Boga prosijo, ne pa tudi takrat, kadar se mu zahvaljujejo. Ne, kristijani moji! ne samo prositi, temuč tudi zahvaliti se moramo Bogu. In sicer zahvaliti še večkrat, kakor prositi; ker vemo, da Bog sam brez mere več dobrot deli, kakor ga mi prosimo. Koliko dobrega nam stori, za kar ga še nikdar nismo prosili. Da nam ljubo solnce sije, da po temni noči pride prijazni dan, da po hudi zimi nastane zopet gorka spomlad: glejte, to so dobrrote, na ktere mi še ne mislimo ne, ker se nam zdi, kakor bi moralo tako biti. Kolika dobrota je, imeti zdrave ude: dobre oči, tanka ušesa, zdrave noge in roke; pa kdo se za vse to Bogu zahvali? Vsak, kdor jih ima, misli, da mora tako biti. Zares, noben tudi najrevniši in ubožniši človek ne more sošteti dobrot, ki jih je že prejel — ni v stanu šteti vseh dobrot, ki jih en sami dan prejme. Bodimo, preljubi, Bogu hvaležni za tolike prejete dobrrote. Kadar ga prosimo novih dobrot, nikar nikdar ne pozabimo za stare že prejete se mu zahvaliti.

Pa ko bi še toliko in še tako lepo in zvesto molili; ko bi tudi vse svetnike in angelje božje na pomoč poklicali, da bi se z nami zahvalili Bogu za brezštevne dobrote: še bi taka združena zahvala ne bila zadostna. I kaj pa naj toraj storimo, da se bomo vredno zahvalili? Le tedaj, ako se pri sv. maši sam božji Sin nebeškemu Očetu v zahvalo daruje — če se Jezus Kristus sam namesto nas in za nas zahvaljuje svojemu nebeškemu Očetu, le tedaj bo zahvala zadostna in tako rekoč vredno poplačilo za prejete dobrote. Združite se toraj danes z mašnikom in darujte z njim božje Jagnje v zahvalo za vse, kar ste dobrega prejeli. Pa tudi med letom večkrat naredite namen, da hočete pri sv. maši zato biti, da bi se Bogu vredno zahvalili; še več, iz same hvaležnosti pojdite večkrat tudi ob delavnikih k sv. maši, kadarkoli utegneta.

2. Toda s samo molitvijo še ni vse opravljeno; moramo se Bogu tudi v djanji hvaležne skazati, s tem, da njegove dari prav obračamo. Bog nam svoje dari le zato daje, da bi jih prav vživali, prav obračali za se in tudi za druge. Božja volja ni, da bi jih skopo zapirali in zraven njih stradali, pa tudi ni volja njegova, da bi jih zapravljali, tako rekoč proč metali. Oba se pregrešita: skopuh in zapravljivec; skopuh, ker le na to gleda, da bi še čedalje več skupaj spravil in pri tem ne privošči ne sebi ne drugim še najpotrebnejših reči; zapravljivec pa tudi zoper voljo božjo dela, ker božje dari tako rekoč proč meče in jih v greh obrača, da ž njimi Boga žali.

Ljubeznjivi! mi nikakor ne smemo tako delati, kakor je delal tisti bogatin, o katerem evangelij pripoveduje, da je imel veliko polja in jako bogato žetev. Kaj je storil? Ko je bila žetev pri kraji, ne da bi se bil šel Bogu zahvalit, da bi bil pokleknil, roke povzdignil in molil — začne prešerno modrovati: „Kaj mi je storiti? Kam bom vse spravil? Vem, kaj bom storil: podrl bom svoje žitnice in veče naredil in vanje bom spravil vse, kar mi je zrastle in svoje blago.“ Nikar ne skrbite, kam boste spravili. Komur je Bog več dal, kakor potrebuje, je tudi njegova volja, da naj pomaga ubogim in revežem in naj jokajočim sirotam solze suši.

Tisti sicer, ki od hiše do hiše hodijo, niso še največi reveži, vendar tudi takih ne poditi popolnoma praznih od hiše, kadar vidiš, da so v resnici potrebni in niso več za delo. Ali večkrat se primeri, da imaš v svoji žlahti ali pa v svoji vasi ali pri sosedu velike reveže; nimajo obleke, nimajo kruha, ali pa je še celo bolnik v hiši, — ki so ravno zato še večji reveži in bolj pomoči potrebni, ker jih je sram od hiše do hiše hoditi in prositi. Takemu stori dobro, ako ti je Bog

v obilnosti dal, in nabiral si boš zaklad v nebesih. Ze v starem zakonu je Bog rekel: „*Ko boste pa želi žito v svoji deželi, ga ne požanjite do tal; tudi ne pobirajte popuščenega klasja, temuč popustite ga ubogim in tujcem.*“ (III. Moz. 23, 22.) In vsako sedmo leto je bilo leto revežev, da so reveži dobili pridelke polja. In v novi zavezi je Jezus Kristus sam rekel: „*Kdor ima dve suknji, naj da eno tistemu, ki nima nobene, in kdor ima jed, naj tudi tako stori.*“ (Luk. 3, 11.) Sveta dolžnost je tedaj za vsacega, kteremu ostaja, da se revežev usmili; tako sveta dolžnost je to, da kdor je ne spolni, se pregreši in ljubezni božje nima, kakor je pisano: „*Kdor ima bogastvo tega sveta in vendar, ko vidi brata v potrebi, mu zapre svoje srce, kako bo ostala ljubezen v njem.*“ (I. Jan. 3, 17.)

Ravno tako nehvaležen Bogu je tisti človek, ki božje dari brez potrebe zapravlja, proč meče. Bog nam daje potrebnega živeža, da bi ga zmerno vživali, svoje življenje si ohranili, da bi zdravi in veseli bili, ne pa, da bi svojim strastim stregli, da bi božje dari celo v greh obračali. Gotovo se vam že zdi, ktere vrste grešnike imam zdaj-le v mislih! Res je, v veliko pridigah že, pa tudi danes hočem meč besede božje zoper nje vzdigniti. Naj bo ljubo ali neljubo, ne morem in ne smem molčati, reči moram: grdi pijanci so največi nehvaležneži, ker ne znajo božjih darov zmerno po volji božji vživati, ampak ž njimi še Boga žalijo ter sami sebe v telesno in dušno nesrečo pripravljajo. Ali si moremo še gršega nehvaležnika misliti? Ni čudo, da v tacih hišah, kjer so pijanci in požrešniki doma, ni sreče in blagostanja. V kratkem času se pijanceva hiša prodaja, ali pa se sama razkriva in podira. Kako bi tudi taki, ki božje dari z nogami tepta, od Boga smel še kaj pričakovati? Kristijan! kadar ti drobtinica kruha na tla pade, jo brž pobereš in častiljivo k ustam neseš ter poljubiš. Lepo to! Ali po drugi strani pa sam ti dari božje na tla mečeš ter jih nehvaležno z nogami teptaš, ker za nepotrebno pijačo, ko imaš že zdavno dosti, zdavno že preveč, še denar proč mečeš in tako predrzno Boga žališ. Kje je pamet? kje hvaležnost? Zavedi se in vživaj božje dari po volji božji, ako hočeš srečen biti, ako hočeš vreden biti novih dobrot.

Storimo danes trdni sklep, prihodnjič hvaležniši biti; vsaki dan v celem letu Boga hvaliti za brezštevilne dobrote z molitvijo, z daritvijo sv. maše, z dobrimi deli in zlasti z zmernim bogoljubnim življenjem! Zlasti pa se danes Bogu vsi združeni zahvalimo. Darujmo nebeškemu Očetu neomadežano Jagnje v zahvalo in prav iz dna hvaležnega srea zapojmo na zadnje zahvalno pesem „Te Deum“. Amen.

Spomin vernih duš v vicaх.

Trpljenje duš v vicaх opisano v podobah.

Gospod bo madež hčere Sijonske očistil
v duhu sodbe in v duhu ognja. Iz. 4, 4.

Zmed najnesrečniših ljudi je bil grški cesar Mavricij. Vojskoval se je s Kajanom, kraljem Avarov, kakor nam popisuje zgodovinar Nicefor in bil je v velikem, silnem boju premagan. Brezštevilna množica cesarjevih vojakov je bila vjeta, in ko so se po sklenjenem miru pomenkovali, kako bi se vjetniki odkupili, je kralj Avarov za vsacega vjetnika tirjal ne ravno silno odkupnino. Mavricij pa se je branil v svoji lakomnosti odrajtati zahtevanega plačila. Kajan je potem zahteval za vsako glavo manjšo svoto. Ali tudi te se je branil lakomni cesar izplačati za svoje vojake, ki so se zanj s smrtno nevarnostjo bojevali. Na to je zahteval kralj Avarov neko malenkost, da bi oprostil vse vjete Mavricijeve vojake. Ko pa Mavricij tudi k temu ne privoli, se je Kajan tako razsrdil, da je ukazal vse glave posekati, za ktere je tako malenkostno odškodnino zahteval. Pri tako skopem početju je videl cesar razsrenega Boga, ki ga je vprašal, ali hoče za svojo neusmiljenost v sedanjem ali v prihodnjem življenju kaznovan biti. „O predobrotljivi Gospod! kaznuj me v sedanjem življenji!“ Zdaj pa poslušajte, kako ga je Bog kaznoval. Razsrena zavolj neusmiljenosti in skoposti svojega cesarja, se mu je vsa vojska spuntala, odpadla in si je navadnega vojaka cesarja imenovala, Mavricij je šel z ženo in otroci na barko, da bi se v begu rešil. Ali pri tej priči se vzdigne vihar in vrže barko proti bregu. Prijeli so ga in z njegovo družino v Evtropium odpeljali. Tu so pred njegovimi očmi pet sinov usmrtili, potem so njemu glavo odsekali, jo na sulico nataknili in pod milim nebom pustili, da tam zgnije. Pa srditost njegovih sovražnikov še ni bila utolažena. Usmrtili so tudi njegovo soprogo cesarico Konstantino Avgusto, šestega najmlajšega cesarjevega sina Teodozija z imenom, Petra, Mavricijevega brata in tri mlade, še ne omožene hčere. Glejte, tako je zgubil zavoljo lakomnosti, neusmiljenja in trdosrčnosti do ubogih jetnikov čast, tron, življenje in družino.

Obrnimo to na-se in na zdajno cerkveno praznovanje. Ali niso uboge duše v vicaх ubogi jetniki? Ali nismo tudi, kakor Mavricij, v takih okoliščinah, da jim zamoremo z malenkostjo pomagati?

Ali ne opravimo tega s kratko molitvico, s kako milošnjo, sv. mašo in je lahko mnogim pomagano? Ali nas bo zato na tem ali na unem svetu manjša kazen kakor je Mavricija zadela, ako smo tako skopi ali neusmiljeni proti tem ubogim jetnikom, kakor je bil on. Pomagajmo toraj ubogim dušam, rešimo jih iz zapora, v katerem zdi-hujejo. Poskusil bom trpljenje vernih duš vam v podobah, kakor sem Mavricija v podobi pokazal, pred oči postaviti. Sedem podob vam bom pokazal; pet jih vam bo kazalo trpljenje, v dveh pa bote pripomočke videli, kako zamoremo dušam v vicah pomagati. Podobe sicer ne bodo na platno namalane; vendar si pa moje popisovanje živo pred oči postavite in mislite si, da vam prave podobe razkladam.

I.

a) Največe trpljenje duš v vicah v tem obstoji, da občutijo hrepenenje po domu, hrepenenje po Bogu, lakoto po nebeški mani, žejo po potokih večnega zveličanja. To vam bom pokazal s prvo podobo, ki je skoraj dvojna, kakor da bi dve podobi križevega pota eno k drugi postavil. Pod eno podobo je zapisano: „2. dan novembra“ kot dan vernih duš, na drugi: „8. dan novembra“ kot sklep osmine spominja vernih duš. Kaj vidimo na prvi podobi? Tu ugledamo sto golobčkov raznega perja. Vsi imajo dolgo vrvico okrog vratu, ki je pa na drugem koncu h kolu globoko v tla zabitim privezana. — Vsi ti golobje so tedaj privezani in priklenjeni. Blizo njih je bogato ječmenovo polje in prijazno memo šumlja hladni studenec. Uboge živalice so vse izstradane in žejne; vedno si prizadevajo po prostosti, da bi dosegle ječmen in hladno vodico, ali kolikorkrat se vzdignejo, tolikokrat jih vrvica nazaj potegne in utrujene, lačne in žejne se žalostno povračajo v prejšnjo stanje, kako uboge živalice so to! Ali pa niso ti vjeti golobiči podoba naših ranjeih staršev, otrok, bratov, sester in znancev, podoba ubogih duš v vicah? Uboge duše hrepené po nebesih, imajo lakoto po Bogu, žejo po stanovališčih izvoljenih božjih. Hudo jih mučijo želje po dozorelem žitnem polju, po hladnem studencu, t. j. po svetem raju; brezštevilmokrat se poganjajo nakviško, da bi dosegle, kar jim je namenjeno, ali neka skrivna roka jih vedno nazaj pehá.

Poglejmo na drugi predelek prve podobe z napisom: „8. novembra“ ali sklep osmine vernih duš. Na tej podobi stoji fantič s škarjami v rokah, ki je že 60 vrvic prestrigel; 60 golobičev je čisto belih in prostih, že se pasejo po bogati njivi in poživljajo se pri hladni vodici. Dečka to nezmerno veseli. Vendar je 40 golobičev raznovrstno pisanih še

vjetih in še jih lakota in žeja muči. Mislim, da si to dvojno podobo lahko iztolmačite: 60 rešenih golobčkov pomenja tiste duše, ki so bile v osmini od 1. do 8. nov. rešene z molitvijo, miloščinjo, odpustki, s sv. mašami in drugimi dobrimi deli; 40 golobičev raznega perja in še vjetih pa pomenja tiste duše, katerim v tej osmini ni nihče na pomoč prišel; fantič je podoba usmiljenih ljudi, ki dušam v vicah na pomoč pridejo, škarje nam pa predstavljajo pripomočke, s katerimi se uboge duše rešujejo. Pomagajte, pomagajte toraj ubogim dušam, rešite jih iz njih vezi, utolažite njih lakoto, ugasite njih žejo!

b) Drugo trpljenje vernih duš obstoji v tem, da si same nič pomagati ne morejo. Zapuščene so brez tolažbe, brez pomoči. To bote gledali v podobi, vzeti iz cerkvene zgodovine. Mislite si, da držim v rokah resnično namalano podobo. Na dolgem širokem polju stoji deček pri 7 letih. Obličja je bledega, upadlega, ves prašen je in v potu. Deček je ves prežaljen in vedno si skuša svojo žejo gasiti iz neke posode; tudi bi si rad svoje obličje umil. Ali posoda je previsoko, in kolikorkoli si otrok prizadeva, da bi do vode prišel, ne posreči se mu! Na zadnjem oddelku podobe pa ugledamo mesto vse v ognju; v plamenu pa vidimo roke, glave in zgornji del človeških teles nesrečnih objokanih ljudi.

Kaj je to? Kaj nam kaže ta podoba? To nam razjasnuje svetnica, sv. mučenica Perpetva, ki je v 3. stoletji bila zavoljo krščanske vere umorjena. Ona pravi: Ko sem bila v ječi in le še smrt pričakovala, sem prisrčno k Bogu molila. V molitvi sem izrekla ime svojega brata Dinokrata, ki je bil pred kratkim, še-le 7 let star, umrl. Zavzela sem se, ko sem ime svojega brata Dinokrata izgovorila, ker še mislila nisem nanj. To mi je misel izbudilo, da bi utegnil moj brat v vicah biti. In prihodnjo noč sem videla Dinokrata v sanjski prikazni. Bil je bled in upaden, obličje mu je bilo oprášeno in s potom obrito; žaloval je, tugoval in mnogo si je prizadeval, da bi dosegel posodo z vodo, da bi pil in se umil. Ali posoda je bila previsoko in Dinokrat ni mogel ne piti, ne se umiti. In prikazen mi je zagotovila, da je moj brat v vicah. Tedaj sem začela zanj moliti in molila sem za njegovo dušo celi dan. Drugo noč sem imela zopet prikazen, zopet sem videla Dinokrata, ali bil je ves drugačen; posoda z vodo je bila tik zraven njega, pil je že in obličje je bilo že čisto, veselo, spremenjeno, njegovo telo je bilo ogrnjeno in ozaljšano z najlepšimi oblačili, in igral se je in kratkočasil z drugimi otroci na prijetni ledini. To me je prepričalo, da je bil Dinokrat rešen iz vic. Tako je popisala sv. Perpetva. Kakoršen je bil Dinokrat poprej, nam

pové, da si duše same ne morejo nič pomagati in da te naše pri-pomoči pričakujejo. Pomagajte toraj, pomagajte revnim dušam!

Pa še nekaj družega nas ta podoba uči, in to je, da trpljenje duš v vicah ni pri vseh enako hudo. Ene trpé več, druge manj. Fantič Dinokrat je bil na prostem, širokem polji, njegovo trpljenje je bilo le samota, zapuščenost, duša je bila omadeževana in pekoče ga je žejalo po Bogu in po nebeškem Sijonu. Ali na tej podobi smo videli tudi mesto v ognji in v plamenu goreti in trpeče prebivalce mesta; to nas spominja hujšega trpljenja, ki ga imajo nekatere duše prestati. Podoba nam pa tudi kaže, da so še celo otroci v vicah in da najprevidniše ravnamo, 'ako včasih tudi za ranjce otroke molimo, kateri so že večji umrli.

c) Eno izmed najhujših trpljenj v vicah je to, da Bog sam uboge duše v vicah priprte drži. To bote gledali v naslednji podobi. Mislite si na podobi velikansko vodo, dolgo, široko in globoko jezero. Nekdo plava v jezeru in že se vtaplja. Skuša k bregu priti, da bi stopil na suho. Že večkrat bi se mu bilo posrečilo, ali na bregu stoji mož z dolgim drogom, ki ubozega plavaleca vselej spet globokeje v jezero potisne. Ta podoba je posneta iz sv. maše, ker pri črni maši pri darovanju mašnik tako-le moli: „*Reši jih iz žrela levovega in iz globokega jezera*“ (libera eos de ore leonis et de profundo lacu!) Kdo je tisti mož, ki do smrti oslabiljenega vtonenca z dolgim drogom v jezero pehá. Oh, oče je onega, ki se vtaplja. Ko je prvikrat na bregu svojega očeta spoznal, je bil ves napolnjen veselega upanja, da mu bo oče z dolgim drogom na suho pomagal. Kako mu mora hudo biti, ko vidi, da se je tako v nadi goljufal in da ga lastni oče nazaj v jezero potiska. Ta srčna bolečina je za ubovega otroka hujša, kakor je smrtni strah, v katerem se znajde! V britkosti tega otroka ugledate britkost duš v vicah. Plavajo duše v globokem jezeru po besedah mašnih bukev; boje se, da bi se ne potopile, trudijo se, da bi si iz jezera pomagale, pristrčno želé rešenja, breg doseči, priti v deželo živih, v sveti raj. — Ali tu čuje vedno nekdo, ki jih nazaj potiska, mož, ki jim ne pusti do brega priti. Kdo je to? To je roka Gospodova. Zato pa pravijo uboge duše: „*Usmilite se nas, usmilite se nas, ker roka Gospodova nas je zadela!*“ Roka Gospodova, roka nebeškega Očeta jih pa le nerada od sebe odriva le zavolj neskončne pravičnosti, kakor telesni oče nespokornega otroka s težkim srem kaznuje. In ravno to prizadeva dušam v vicah najhujše trpljenje, da jih Gospodova roka nebeškega Očeta od sebe odriva. Duše še niso dovolj očiščene, še omadeževane; mi pa jim zamoremo zbrisati te

madeže z molitvijo, miloščino, odpustki, posebno pa z daritvijo sv. maše. Pomagajte toraj, pomagajte revnim dušam!

d) Zopet drugo trpljenje duš v vicah je ta-le misel: „*Lahko bi bil kralj, pa v ječi zdihujem.*“ Ko bi ne imel nekih pomanjkljivosti in slabost, sedel bi lahko na tronu, in nosil bi krono in žezlo; tako pa zdihujem tu v temni ječi, zvezan s težkimi verigami in vezmi. Tudi za to trpljenje vam pokažem posebno podobo; na njej ugledate ječo, globoki, temni hram, na okrajih je železna ograja. Temno je, da ni skoraj ničesar ločiti; ko pa oči nategujemo, ugledamo vjetega kralja in dasiravno je ubogi jetnik na vratu, na rokah in nogah v železju vkovan, vendar nosi na glavi kakor v sramotenje kraljevo krono. Kdo je ta kraljevi vjetnik? Berite besede, ki stojé pod podobo; vzete so iz sv. pisma (II. Paralip. 33, 11.): „*In vjeli so Manaseta in peljali so ga zvezanega z verigami in vezmi v Babilon.*“

Vjeti Manase je živa podoba uboge duše v vicah. Jezus sam primerja vica ječi, rekoč: „*Ne boš prišel iz ječe, dokler ne plačš zadnjega vinarja.*“ (Mat. 5, 26.) Ako že navadnemu človeku ječa hudo dé, kaj še-le vjeti kralj trpi? Jetnik je brez družčine, brez kratkočasenja, velikrat brez luči, brez bukev, ločen živi od doma, od žene, od otrok, od prijateljev in znancev. Res žalosten je njegov stan! Ako je pa jetnik kralj in mora le za kako malenkost v temni ječi uklenjen zdihovati, mesto na zlatem sedežu vso čast in radost vživati; kako brez primere tužniše je še-le tak stan? Mislite si pa zdaj verne duše, ki v hudi ječi strašnih vic zdihujejo in zavoljo malega zadolženja ne smejo še v nebeško domovino, kjer je vsaki prebivalec kralj: kako mora to trpljenje grenko biti, ki se z besedo popisati ne da! Ali se vam nič ne smilijo? Saj ti plemeniti jetniki kraljevega rodu so vaši bratje, vaše sestre! in vi jih tako lahko rešite, odkupite: o pomagajte, pomagajte jim!

e) Še eno podobo imam, da vam popišem trpljenje ubogih duš v vicah. Glejte tu strašansko požarišče, kakor morski valovi se plamen razgrinja, dvoje velikih mest v ognju konec jemlje; videti je, kakor da bi vsa okolica gorela. Ubežati ni mogoče; kdor je na deželi, sili v mesto, in kdor v mestu stanuje, si želi kakor hitro mogoče na deželo. Ali vse je zastonj, pri tej priči jih ogenj zgrabi. Kakšen požar je na tej podobi? Berite pod podobo razlago: „*In Gospod je dežil na Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj od Gospoda spod neba in je pokončal ta mesta in vso okolico, vse prebivalce mest in kar je zelesnelo po polji.*“ (I. Moz. 19, 24. 25.) Podoba nam toraj kaže požar mest Sodome in Gomore in ta strašni požar nam predstavlja vice.

Duše v vicah se očiščujejo v strašnem ognji. Je li to pravi telesni ogenj, ali pa je pekoče duhovno trpljenje, o tem nam Jezus ni nič natančnega povedal in tudi sv. cerkev ni razločila. Pač noben pozemeljski ogenj tako ne peče, kakor prebitko trpljenje, ki ga imajo uboge duše v vicah, zato pravi Tomaž Kempčan: *„Eno samo uro v vicah biti, je hujše, kakor sto in sto let na zemlji najhujše trpljenje in pokorila prenašati.“*

In če se še enkrat v duhu ozrete na strašni požar poslednje podobe, ki sem jo vam pokazal, ali se vam ne zdi, kakor da je tukaj združeno vse trpljenje, ki smo ga tudi že na prejšnjih podobah gledali? Pekoči ogenj je za uboge duše v vicah žeja po oproščenji in popolnem očiščenji, pekoče hrepenenje zapustiti jezero trpljenja, zapustiti grozno ječo ter priti v domovino rajskega veselja, k Očetu v nebeško kraljestvo. Ta ogenj jim zamoremo mi pogasiti, to prebitko žejo jim moremo utolažiti, zatoraj: pomagajte, pomagajte ubogim dušam v vicah, ki si same ne morejo pomagati!

II.

Zdaj pa bom spremenil svoj govor, ker mislim, da sem zadostno popisal trpljenje duš v vicah. Poglejmo še, kako jim mi zamoremo pomagati. Tudi to vam bom v podobah pokazal.

a) Naslikano vam pokažem planjavo, kjer je ravno vojska bila. Tu vidimo mnogo vojakov, konjikov in pešcev. Vsi stojé v vrstah in čez vse je videti na razgretem konju hrabri general, mnogo zaslužni in sloveči vojskovodja. Po tleh je videti mnogo pobitih, mrtvih vojakov. In kaj dela srčni vojskovodja v tem trenutku, ko slikar podobo zvršuje. Nabiranje daril je zaukazal: kakih 20 mož gre s pušico od vrste do vrste, od moža do moža, ki prosijo denarnih doneskov. Uganite preljubi, kaj nam ta podoba predstavlja? Berite pod podobo iz bukev II. Makab. 12, vzete besede: *„(Juda Makabej) je napravil nabiranje denarnih doneskov in je poslal 12.000 drahem srebra v Jeruzalem, da se tam opravi daritev za grehe mrtvih, ker je dobro in pobožno mislil o vstajenji mrtvih.“*

Iz te zgodovinske prigodbe povzamemo, da so že judje v stari zavezi davno pred Kristusom vero imeli na vice in da se tam za držanim dušam pomagati zamore. Vendar pa ne mislim iz te podobe vam spričevati katoliške vere resnico, da so vice, temuč Juda Makabejca hočem posnemati, ter v duhu vzamem pušico v roko in stopil bom med vas in v mislih hodil od stola do stola, od moža do moža, od mladenča do mladenča, od žene do žene, od dekleta do dekleta,

in prosim vas v imenu božjem za kaki mili dar za duše v vicah. Ne mislim denarja, temuč kako molitev, dobro delo. Vsaki naj v mislih napiše na list, kaj misli v tej osmini za duše ranjeih moliti, in te listike položite potem v mojo pušico. In kaj berem? Prvi list pravi: Vsaki dan hočem za duše v vicah pobožno očenaš obmoliti. Dobro! spolni, kakor si obljubil. Tu berem: vsaki dan hočem za duše v vicah en rožnivenec obmoliti. Še bolje! Bodi zvest svoji obljubi. Mnogo boš pomagal dušam, in sam za-se največi dobiček imel. Saj je zapisano v sv. pismu: „*Sveta in dobra je misel, za ranjke moliti, da bi bili greha rešeni.* (II. Mak. 12, 46.) Vse listike sem prebral, pogrešam pa ravno najprvi in najboljši pripomoček, s katerim najlože uboge duše rešimo in zato vam moram pokazati še 7. podobo, ki sem jo posnel iz sv. pisma stare zaveze.

b) Tu vidite veliko z visokim zidom ograjeno mesto. Ob mestnem zidu sloni mogočno poslopje z več nadstropij. Iz okna zgornjega nadstropja sega močna, rudeča vrv dol do tal, po kateri se spuščata dva pregnanata judovska vojaka. (Jos. 2, 6.) Kaj je s tem mestom in s to rudečo vrvjo? Mesto je bilo Jeriho, posestnica bogatega poslopja je bila dobrostrčna Rahaba. Prigodba se z malo besedami pové. Ko so Izraelci šli iz Egipta, so se bližali mestu Jerihi. Jozue je tje poslal dva moža, naj pozvesta, kako in kaj, in sta pri Rahabi prenočila, ali prišla sta v veliko nevarnost, ker so ljudje njih nazočnost zvedeli. Rahaba jih je najpoprej poskrila, poznej pa po rudeči vrvi čez mestno zidovje odpravila. Ubežala sta v hrib, pri slovesu pa jej zatrdita: Po rudeči vrvi si naj rešila in po rudeči vrvi bova midva tebe rešila. Izraelci bodo Jeriho vzeli in vse pokončali, nobeni hiši ne bodo prizanesli, samo tisti, iz ktere okna bo rudeča vrv visela. In tako je bilo. Ko so Izraelci mesto Jeriho premagali, je Rahaba iz svoje hiše obesila rudečo vrv, in vse po mestu je bilo pokončano in pomorjeno, le Rahabina hiša in njeni prebivalci so bili rešeni. Kaj pomeni, kaj nam predočuje rudeča vrv?

Rudeča vrv so vezi, s kterimi so Jezusa zvezali, ko so ga vjeli in ki so bile od njegove presv. krvi orudečene. Rudeča vrv pomeni predrago rudečo kri našega Gospoda in Zveličarja; rudeča vrv pomeni sv. mašo. Po tej rudeči vrvi se je že na milijone duš iz vic v nebesa rešilo. Še enkrat stopim pred vas s svojo pušico in vas prosim v imenu vernih duš za dar sv. maše. Kdor je reven, ne more sv. maše za uboge verne duše najeti. Pobožno in v vsi ponižnosti naj bo v imenu vernih duš pri sv. maši in neskončno usmiljeni bo to pobožnost spremenil v rudečo vrv, po kateri bo uboge duše k sebi v nebesa potegnili.

Zdaj pa se podajmo na grobe umrlih. Postajamo tu in tam, preberamo mnogovrstne napise. Tu beremo: stoj popotnik in beri, tu leži pokopan mnogočislani gospodar. Ali ni bil morebiti ravno tvoj oče? In tako je. Tu počiva truplo tvojega dobrega očeta. Ali se ga še spominjaš? ali še veš, kakšen je bil? ali se spominjaš, s koliko prisrčnostjo se je milijonkrat na te oziral? kako si mu bil prav v dušo priraščen. Kakor sebe, še bolj te je varoval, koliko se za te trudil, sebi pritrgoval, da je tebi potrebnega živeža in za zimo gorke obleke oskrbel. Morebiti je pa pri tej skrbi kaj za svoje zveličanje zanemaril in tebe kliče na pomoč: usmili se me saj ti, moj sin!

Spet pri drugem spominku beremo: tu počiva prezgodaj umrla blaga gospodinja, dobra mati. Koliko noči je prečula pri tvoji posteljici, ko si bil bolan! Kako se jej je srce trgalo, ko si moral zavolj revščine iti v službo, kako te je učila pri odhodu, kolikokrat pozneje sporočevala, da bodi zvest svojim obljubam, kolikrat te obiskovala, po tebi popraševala in tako ljubeznjivo o tebi govorila; še kaj v spomin ti je dala, kake bukvice, kaki rožnivenec i. dr. Vzemito in spominjaj se me! je rekla. O toraj spominjaj se danes predrage matere! Morebiti je njena duša podobna vjetemu golobu, ki hrepeni po zrelem žitnem polji, po hladnem studencu. Primi za škarje, razreži na dvojce vrvico, reši materno dušo.

Takih prošenj in priporočil bi slišali iz grobov ranjeih mož, žen, otrok, bratov, sester, prijateljev in znancev, kakor si lahko sami razkladate, jaz pa zdaj v svojem in v vašem imenu k sklepu zdihnem: Gospod, daj jim večni mir in pokoj, večna luč naj jim sveti, naj počivajo v miru. Amen.

† Ant. Potočnik. *)

Trindevajseta nedelja po binkoštih.

Pravični veselo umrje.

Jezus je rekel: Deklica ni mrtva, ampak spi. Mat. 9, 24.

Dva silno lepa čudeža nam današnji sv. evangelij pripoveduje, ki sta polna lepih naukov za nas. Jezus obudi k življenju mlado deklico, dvanajstletno hčerko imenitnega gospoda Jajira po imenu in

*) Ta govor je zadnji, ki ga je blagi ranjki 13. oktobra 1881 spisal, a rabil ga ni, ker je bil 22. oktobra že sam med mrtvimi.

ozdravi dvanajst let bolno piletno žensko. Mlada deklica je umrla. Čudna osoda! ne bolno ozdraviti, ampak mrtvo oživiti je hotel Gospod; nasproti pa pravi sv. evangelij, da stara žena, ki je bila že 12 let tako silno bolna in je vidno hirala, je ozdravela in ni umrla. Kristijani! ali nas ne uči to prav jasno, kako blizo je rojstvo in smrt, kako malo se je zanašati na dolgo življenje? Kakor noč in dan, kakor luč in senca, tako sta si blizo življenje in smrt; zakaj človek, pravi sv. pismo, je v svojem življenji kakor trava; evete kakor cvetica na polji, pa, kakor veter potegne, je ni več in še kraj se ne pozna, kjer je rastle. Ravno tako je človek. Ko bi mogli ves svet pregledati in vse ljudi po celem svetu, videli bi vsak trenutek cele kupe mrličev, ravno tisti trenutek ko en človek na svet pride, ravno ta trenutek drugi že na smrtni postelji zdihuje. Ali se ni tudi že vam primerilo, da takrat, ko ste bili najbolj veseli, je prišlo poročilo, da je ta in ta izmed vaših sorodnikov, prijateljev umrl? in precej se vam je veselje v žalost spremenilo. Ali niste še videli nobene hiše, kjer je zraven zibelke stala tudi mrtvaška truga? kjer je mati z eno roko svoje dete objemala, z drugo pa gospodarju, očetu oči zatiskovala? Marsikak oče, marsikaka mati, ki sliši današnji evangelij brati, se spominja svojega ljubljenega otroka, ki ga je nagla smrt pobrala. In vas, preljubi otroci, vas vse mlade ljudi, vas še posebej uči zgodnja smrt dvanajstletne deklice, kako lahko tudi že v svojih mladih letih umrjete; morate življenje zapustiti, ko ste ga še-le začeli spoznavati. Vendar starši, prijatelji, mladenčiči in dekleta ne bojte se, na žalujte preveč; saj le za trdovratne grešnike je smrt huda in britka, za nedolžnega, za spokornika, sploh za pravičnega je sladka in vesela. Saj ste slišali, kaj je rekel ljubi Jezus nedolžni deklici; „*Deklica ni mrtva, temuč le spi.*“ Glejte iz ust Jezusa samega ste slišali, da smrt je le spanje. Kakor trudnemu delavcu ni nič ljubšega, kakor sladko spanje, tako smrt pravičnega ni nič grenkega, temuč mu je še vesela in prijetna, saj on vé, da le njegovo truplo bo nekoliko časa v zemlji spalo, njegova duša pa se bo po smrti pri Bogu veselila in po sodnjem dnevu bo tudi truplo iz spanja vstalo, vse premenjeno in častitljivo ter se zopet z dušo sklenilo in veselja ne bo ne konca ne kraja. Zatoraj vam hočem danes nekoliko razjasniti to-le tolažilno resnico: Pravični veselo umrje in sicer veselo 1. če pomisli na preteklo življenje in 2. tudi veselo, če misli na prihodnost. Le zvesto poslušajte, bom marsikaj tolažilnega povedal; seveda bo to le pravičnim veljalo, ki so se greha obvarovali ali pa se v resnici poboljšali, vendar tudi tiste, ki v grehih živijo, pa se še zato dosti

ne zmenijo, tudi tiste prosim, naj me poslušajo, znabiti bo tudi njih mrzlo srce omečil tisti ljubeznjivi Jezus, ki je nedolžni deklici rekel: „Deklica ni mrtva, ampak spi.“

I.

Kaj je smrt? Kaj se pravi umreti? Smrt je ločitev duše od telesa. Kadar duša zapusti telo, takrat se pravi, da je človek umrl. In tako se skoraj vsak dan sliši: Ta in ta je umrl, ta in ta je tudi umrla!

Ta ločitev duše od telesa, ako se samo po natorni strani premisli, ima vselej nekaj žalostnega, nekaj strašnega na sebi. Kajti s tem, da se duša loči od telesa, loči se še od mnogo družih reči, ki so v tesni zvezi z življenjem in katerih ni lahko zapustiti: ločiti se mora od svojih sorodovincev in prijateljev, ki jih tem težje zapusti, čem bolj tudi le-ti objokujejo tako ločitev; ločiti se mora od svojih opravil, od svojih del že storjenih ali nameravanih, kar se mu tem hujše zdi, čem vestniše in gorečniše je opravljal dolžnosti svojega stanu; ločiti se mora od svoje hiše, od svojega posestva, od svojega bogastva, kar se mu tem britkeje zdi, čem težje si je pridobil in čem bolj se mu je bati, da se bo po njegovi smrti naglo vse razkopalo. Najteže pa seveda se loči duša od lastnega telesa, ker se ta ločitev ne more izvršiti brez bolečine in brez strahu. Smrt, kakor veste, je kazen, ki je vse ljudi zadela zavoljo izvirnega greha, in kazen ne more nič lahkega, nič prijetnega biti. Vendar tukaj ni tolikanj na tem ležeče, kar s svojimi natornimi očmi vidimo, marveč na tem, kar se godi znotraj v duši umirajočega človeka.

Dobri pravični kristijan, to je tak, ki se je v življenji skrbno varoval vsakega prostovoljnega greha, ali pa ki je grehe, ktere je bil iz človeške slabosti storil, iz celega srce že obžaloval, se jih odkritosrčno spovedal in za nje, kolikor je bilo mogoče, pokoro delal; z eno besedo, ki se je resnično in stanovitno poboljšal; tak sicer občuti tudi smrtne bolečine, ali prav prave smrtne britkosti on ne občuti. Saj on vé, da smrt je pot v nebesa, vrata v večno življenje. On vé, da so tudi svetniki morali umreti, da je umrla tudi Marija in Jezus je umrl: on pa tudi vé, da je naš Zveličar s svojo smrtjo smrt premagal, in jo je storil vsem svojim, ki zvesto za njim hodijo, ne le lahko, temuč celo prijetno, zaželjeno. Zveličarjeva smrt na križu je bila najsvetejša daritev; od takrat je tudi smrt vsakega pravičnega kristijana Bogu prijetni dar. Pravični je bil v svojem življenji vaju Bogu darovati mnogovrstne darove, male in velike; zato mu tudi

zadnji največi dar — svoje življenje daruje s pogumnim sreem, celo z veseljem. Tak sicer umrje kot človek v bolečinah, ali kot goreč kristijan umrje z veseljem. O tak umrje z veseljem, ako ob svoji smrti pomisli v preteklost in v duhu pregleduje svoje življenje.

Zgodi se sicer večkrat, da tudi pobožni kristijan nagloma umrje, ali tudi taka nagla smrt ni nesreča zanj, ker ga je našla pripravljene; vendar mislimo si zdaj dobrega kristijana, ki se, kakor je navadno, z daljšo ali krajšo boleznijo za smrt pripravlja in ima čas pre-mišljevat i svoje pretekle dneve. O kolika tolažba mu je to pre-mišljevanje!

Zdaj misli na težave in britkosti svojega življenja, na nevarnosti in skušnjave, ki so ga povsod obdajale. Pa vse je prestal in premagal. Zadnje besede Jezusove na križu so bile: „*dopolnjeno je*“; tako lahko kliče tudi pravični kristijan ob svoji smrtni uri: *dopolnjeno je, vse je prestano!* Oh, koliko pa ima tudi človek prestati na svetu! Saj se mora posebno kmet, delavec truditi in potiti od zgodnjega jutra do trde noči dan na dan, ako hoče svojo družino pošteno preskrbeti! Saj si mora pač večidel vsak svoj košček kruha tako trdo, tako krvavo zaslužiti! Koliko ima prestati dobra mati po dnevi in po noči zavoljo svojih otrok! Kako težko mora oče delati celi teden od zore do mraka, da ženo in otroke preredi! Zdaj pa, o zdaj pa si lahko misli: *dopolnjeno je, vse je končano, konec je vsega truda, vseh težav, prišel je čas počitka, večni praznik.* O kolika tolažba za ubozega trpina, ki se vleže k zadnjemu počitku, so besede Jezusove: „*Deklica ni mrtva, ampak le spi*“.

In zlasti pravični, preljubi moji! ima še največ pretrpeti; zanj je vedna vojska, saj se mora pri svoji najboljši volji vender le zmir bati, da bi v kak greh ne padel. On mora svoje hude strasti pre-magovati, mora svoje hudobne navade odpravljati, mora hudo pože-ljenje krotiti, mora skušnjavam se zoperstavlja ti. O koliko sovražnikov od vseh strani! Satan s svojo zvijačnostjo, svet s svojim razveselje-vanjem, meso s svojo poželjivostjo; zviti prijatelji, hudobni tovariši, prekanjeni zapeljivci, toliko slabih izgledov — o moj Bog, koliko zanj, koliko nevarnosti! In zraven tega mora pravični še voljno trpeti vse krivice, mora odpustiti vse razžaljenje, mora pozabiti vse zasramovanje in zaničevanje. Vse to se mu je večkrat težko, grozo-vito težko zdelo, zdaj pa ob smrtni uri je vse pri kraji, zdaj so pre-stane vse nevarnosti, skušnjave so zmagane, s toliko skrbjo in vojsko varovana nedolžnost je zdaj v varnosti za zmir. Zdaj, si misli umira-joči kristijan, zdaj vsaj ne morem svojega ljubega Boga več žaliti!

Kakšno veselje da je to, seveda ne morete vsi razumeti; to umejo le tisti, ki se res nobene stvari bolj ne bojé, kakor greha; ki Boga iz celega srca ljubijo. Ko je nekdaš šel nek duhoven pobožnega 21letnega mladenča previdet, mu je jel prigovarjati, naj na Boga zaupa: zakrament sv. poslednjega olja mu lahko še zdravje pridobi, ko bi bilo v njegovo zveličanje. „Ne, duhovni oče,“ odgovori, „jaz nikakor ne želim delj časa živeti; zdaj sem še mlad, lahko bi še v kak greh, lahko bi še v več smrtnih grehov zabredel, tako dobro in lahko kakor zdaj-le bi znabiti drugikrat ne mogel umreti.“ In umrl je blagi mladeneč z veseljem.

Tako pobožni kristijan pregleduje pred smrtjo vse svoje življenje: misli tudi na svoja prva otročja leta in srčno Boga hvali, da mu je dal tako dobre krščanske starše, čuječega očeta, skrbečo mater, ki sta ga z besedo in zgledom dobremu privadila, odvrnila od hudega. — Misli nazaj na svojo poznejšo mladost, na tisti čas, ki mu je bil najbolj nevaren, na čas, ko si je tako malo vedel sam svetovati, sam pomagati; in zdaj se z veseljem spominja, da ga je njegov dobri dušni pastir, njegov goreči spovednik z vednim opominjevanjem in prigovarjanjem v nedolžnosti, v dobrem ohranil, ali pa ga še ob pravem času slabe navađe, pregrešnega znanja rešil in zopet na pravo pot pripravil. O kolikrat je tudi njega svet mikal in vabil, tudi on je videl s svojimi očmi peklenske zglede grešne ostudnosti, tudi njega so zapeljivci, hudičevi hlapci, motili in klicali: „Pojdi z nami na veselje, uživajmo vesele dneve mladosti, dokler jih imamo, ne bodi svetnik itd.“ O kako je zdaj vesel, da se za tako družbo ni zmenil, ni poslušal zasramovanja in zapeljevanja. Tudi po njegovih žilah je mlada vroča kri tekla; pa kako vesel je zdaj, da je svoje hudo nagnenje z molitvijo, s čuječnostjo in zatajevanjem premagal. Tudi on je bil jezi vdan, večkrat hudo žaljen, pa kako je vesel, da je jezo premagoval, vselej rad odpuščal! Tudi on je bil močen junak, pa kako je vesel, da ni na bližnjega roke položil. Tudi on je bil žejen, pa gasil je svojo žejo z vodo in zmerno pijačo in kako ga zdaj veseli, da z grdo pijanostjo ni nikdar oskrnil svoje neumrjoče duše — kako vesel je zdaj, da vsako noč je obrnil v počitek, za kar jo je Bog namenil in vsak praznik, vsako nedeljo v čast božjo, kakor je Bog zapovedal. Res huda, dolga je bila vojska, ali kako veselo obhaja zdaj zmago! — Ako je že priletel, premišluje še druga leta svojega življenja, — in zdaj spozna, kako dobre namene je Bog zmir imel ž njim, kolikrat je časna nesreča, ki ga je zadela, bila največa sreča za njegovo dušo; zdaj spozna, kako prav je bilo, da

je tolikrat svoje težko delo daroval Bogu s tihim pobožnim zdihljajem, s pobožnim pogledom proti nebu ter sklepal svoja opravila z neskončnim zasluženjem Jezusa Kristusa; zdaj spozna, kako prav je bilo, da je v križih in nadlogah z Jezusom molil: „Oče, ne moja, temuč tvoja volja naj se zgodi!“ zdaj spozna, kako prav je bilo, da je z bližnjim vedno v miru živel in mu rad po svojem stanu pomagal, kjer je le mogel; zdaj spozna, kako prav je bilo, da je tako zvesto spolnoval dolžnosti svojega stanu in da pri tem, ko si je služil pozemeljski kruh, ni zanemarjal nebeškega. Ves vesel, kakor zvest in priden hlapec, je zdaj pripravljen iti po svoje plačilo v nebesa.

Tako si pobožni, pravični kristijan lahko pred oči stavi vsa leta svojega življenja, in posebej vse mesce, vse tedne, vse dneve; vsak mu ima kaj veselega povedati, vsi po vrsti ga tolažijo. Po besedah sv. Bernarda pridejo k postelji tacega umirajočega vsa njegova dobra dela in ga ljubeznjivo tolažijo rekoč: Mi smo tvoja dela, ti si nas zvršil. Nikar se ne boj, ne zapustimo te, v večnost te hočemo spremiti, pred sodni stol pravičnega plačnika pojdemo s teboj, da ti pridobimo krono večnega veselja. Pristopile bodo k njegovi smrtni postelji vse brezštevne sv. maše, spovedi, obhajila, ki jih je Bogu daroval, vse pridige in krščanski nauki, ki jih je zvesto poslušal, da bi tem bolj božjo voljo spoznal in natančneje spolnoval. Pristopile bodo prelepe pobožnosti, ki jih je v cerkvi opravljal, kamor je tako rad hodil v vročini in v mrazu, po leti in po zimi, v snegu in v kopnem, v lepem in vihnem vremenu. Pristopile bodo vse njegove zasebne pobožnosti, zjutranje in večerne molitve, rožniveneci, litanije, spraševanja vesti, dobri sklepi, tolikrat ponovljeni dobri nameni. Dobrim delom pridružile se bodo prelepe čednosti: čistost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost, živa vera, trdno zaupanje, goreča ljubezen... in vse, vse bo veselo klicalo od vseh strani: Mi smo tvoja dobra dela, tvoje čednosti; ne zapustimo te, s taboj pojdemo, da ti odpremo vrata neskončnega večnega veselja!

Res je, da tudi on misli na svoje grehe, ker brez vsakega tudi najmanjšega greha ni nihče. In to, boste bržkone rekli, to mu mora smrt greniti in težiti. Res je, da grehi bolniku večkrat večje trpljenje napravljajo, kakor najbolj pekoče bolečine smrtnih bolezni. Pa če tudi je pravični iz človeške slabosti kterikrat grešil, če tudi smrtno grešil, ga to zdaj ne straši: saj ne misli na to še-le zdaj, ko je smrt pred pragom, ko je le prerado že prepozno; saj je svoje grehe že zdavno, že sto in stokrat obžaloval in objekoval; saj je imel ves čas navado sv. zakramente vredno in z veliko pobožnostjo

sprejemati in je povrh tega že dolgo spoved opravil; saj se je že zdavno popolnoma in odkritosrčno poboljšal; saj je vse pohujšanje in vse hudo, kar je utegnilo iz greha priti, že popravil, kolikor mu je bilo le mogoče. O, pravemu spokorniku se na zadnjo uro ni treba bati, ampak veselo in zaupljivo se ozira na podobo Križanega, ktero ima v rokah in tako gotovo upa odpuščenje svojih grehov, kakor gotovo je Jezus za-nje umrl na križu. Pobožno poljubljuje zdaj njegove rane, iz katerih je tekla kri za naše grehe in pomoč za naše zveličanje; koprneč pritiska Zveličarja na svoje sree in ga ljubi kakor spokornica v evangeliju, tolikanj bolj, kolikor več mu je odpustil. Solze toči tudi tak spokorni služabnik božji, pa te solze niso grenke, ampak so solze veselja in hvaležnosti. Kakor desni razbojnik, tako se mu zdi, da tudi on sliši iz Jezusovih ust mili glas: „*Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raji!*“

II.

Glejte, tako umira pravični — veselo umira, ako pomisli na preteklost, še bolj veselo, ako misli na prihodnost. Ves potolažen se lahko ozira na to, kar ga še čaka slednje trenutke na zemlji, še tastran groba; ves vesel pa si že z dušnimi očmi ogleduje to, kar mu bo v večni delež unstran groba.

Res je, da tudi pravični služabnik božji mora zapustiti svoje telo; a on ga lahko zapusti, saj mu že v življenji ni nikdar premehkužno stregel, ampak ga v sužnost deval, in pa saj dobro vé, da bo le nekaj časa v grobu počivalo, sodnji dan pa bo zopet iz zemlje vstalo, vse spremenjeno in častitljivo. Kolika tolažba je za pravičnega na zadnjo uro Jezusova beseda: *Deklica ni mrtva, ampak spi.*

Tudi pri smrtni postelji pravičnega stojijo bratje in sestre, morebiti otroci, ali mož, ali žena, drugi sorodniki ter prijatelji in znanci. Z ginjenim srcem se poslovi od njih, ktere je ljubil in kteri so njega ljubili, to je res, saj je zmir imel rahločutno srce; vendar kakor jih je pred zavoljo Boga ljubil, jih tudi zdaj zaupno v božjo pomoč izroči in tem lože zapusti, ker je prepričan, da bo ločitev le kratka, kmalo pridejo za njim in le nekaj časa bodo v grobu spali in sodnji dan bodo tudi v telesni lepoti in sreči zopet skupaj za zmiraj. Kako tolažilna je za pravičnega Jezusova beseda: *Deklica ni mrtva, ampak spi.*

Tudi pravični mora zapustiti svojo hišo, svoje premoženje; a to se mu ne zdi težko: prvič je vse po pravici pridobljeno in v oporoki je že vse tako modro razdelil, da ga nima kaj več skrbeti;

drugič pa tudi pred ni kaj navezoval svojega srea na posvetno bogastvo, — kako lahko popusti zdaj to malenkost, ker dobro vé, da ga tam čaka neprecenljiva krona nebeška, celo kraljestvo božje! Pravični na smrtni postelji se za posvetno nič več ne zmeni; še slišati ne mara drugačnega govorjenja, kakor o nebeških zadevah. Kolikor bolj pa se njegove misli od posvetnega odločijo, toliko bolj se njegove oči upirajo proti nebeškemu, neminljivemu; le s telesom je še tukaj na zemlji, z mislimi je pa že tako rekoč pri Bogu. Ako ima trpeti hude bolečine, trpi jih potrpežljivo, ves udan v voljo božjo; še vesel je, kakor je bil nekdanj sv. Štefan vesel, čeravno je debelo robato kamenje od vseh strani nanj padalo ter je v prebritkih bolečinah umiraje radostno klical: „*Glejte, vidim nebesa odprta in Sinu človekovega stati na desnici božji!*“¹⁴

Čedalje bliže koncu se pomiče preblago življenje pravičnega; zdaj ne misli več na težko trpljenje in vojskovanje, ampak le na plačilo in krono srečne zmage. Kakor si utrujen delavec zvečer z veselim srcem pot s čela obriše in le po sladkem počitku hrepeni, še brez primere bolj se razveseli pravični, ko se mu po velikem trudu 50, 60 ali še več let približa večer večnega počitka, ko pride ura njegovega plačila. Vi pač dobro veste, kako prijeten je kmetu čas bogate žetve; saj le zato obdeluje in obseva svoje polje, da bi obilno našel. Veste tudi, kolika radost je za dobrega vojaka, ko po hudi vojski prejme zmage venec. Tudi naše življenje je čas setve in vojske, in smrtni dan veliki dan žetve in zmage. Pravični je le za to živel in delal in se vojskoval ves čas, da bi v nebesa prišel, in zdaj — zdaj ima priti tje. Pravični seje v solzah in zdihovalni, na dan svoje smrti pa bo žel z veseljem. Njegovo truplo bo zaspalo in šlo k počitku v črno zemljo, njegova duša pa pojde uživati zaslužen plačilo. In kakšno plačilo? Bog sam bo njegovo neskončno plačilo.

Neka pobožna deklica je v svoji bolezni, čeravno se ni zastran velikih bolečin pritoževala, večkrat zdihnila: „Oh, da bi le že kmalo mogla umreti.“ Duhovni pastir jo tolažijo rekoč: „Glej, otrok božji! če kmalo umrješ, prideš res kmalo v nebesa, če pa dlje časa živiš, prideš više gori, bo lepša krona. Kaj ti je ljubše?“ „Kar Bog hoče,“ odgovori sveta deklica. Toda čez nekaj časa brž spet pravi: „Pa vendar bi mi bilo ljubše, da bi kmalo umrla.“ „Zakaj pa?“ jo vprašajo duhoven. „Zato,“ pravi, „da bi kmali k svojemu Bogu mogla priti.“ In duhoven so jo dobro razumeli. Ker pa jaz dvomim, ali tudi vi dobro razumete, kaj se to pravi, k Bogu v nebesa priti, vam hočem nekoliko pojasniti.

Mislimo si majhnega otroka, ki ga precej po rojstvu prenesejo daleč proč v tujo deželo. Nikdar še ni videl svojega očeta; pa že prav veliko lepega slišal o njem. Predobri oče mu je vedno pošiljal, karkoli je trebalo, da mu kar nič ni manjkalo; večkrat je tudi pustil po svojih služabnikih svojega ljubljenega otroka pozdraviti in potolažiti; tudi o predobri materi je že mnogo slišal in o ljubeznjivih brateh in sestricah — tudi mu je bilo večkrat ponovljeno zagotovilo, da se bosta s predobrim očetom gotovo še enkrat videla na njegovem bogatem prelepem domu, gotovo bosta še skupaj prišla in potem vedno skupaj ostala. Mislimo si pa zdaj, da naenkrat pride tista dolgo zaželjena ura, ko se zasliši preveseli glas: „Oče, oče je tukaj!“ Le mislite si, prelubi! le mislite si veselje, ki ga čuti tak dobri otrok, ko svojega preljubega očeta prvikrat zagleda . . .

Kristijani! mi smo na zemlji v tuji deželi: nebesa so naša domovina in Bog je naš Oče. Mi ga še nikoli nismo videli, vendar pa vemo in skušamo vsak dan, vsak trenutek, kako nam je dober in ljubeznjiv Oče, ker nam iz same ljubezni daje vsega, kar nam je v resnici dobro in koristno. Tako ne more noben oče ljubiti svojega otroka, kakor nas on ljubi. Tolikrat že nas je po svojih služabnikih mašnikih, ki njegovo besedo oznanujejo, pustil pozdraviti in tolažiti, — po Jezusu, svojem Sinu nas je zagotovil, da bo enkrat vse svoje dobre otroke k sebi v nebesa vzel, kjer se bodo po sodnjem dnevu tudi s poveljanim telesom večne čase veselili. Tudi o Mariji, naši nebeški Materi, se nam je tolikrat pripovedovalo in o naših bratih in sestrah v nebesih! O koliko veselje bo občutil pobožni kristijan tisti trenutek, ko bo zatisnil pozemeljske oči in bo tam zagledal veličanstvo božje in nebeško slavo!! Kdo bi mogel to dopovedati; le v primeri vam morem to nekolike naznaniti, kar pa seveda je komaj le slaba senca od resnice.

Ko je egiptovski Jožef po dolgi ločitvi zopet zagledal svoje brate, je bilo njegovo srce tako oveseljeno, da se je jokal veselja, prav posebno je jokaje se objemal svojega najljubšega brata Benjamina; ko je pa še oče k njemu prišel, je bilo Jožefovo veselje tako veliko, da se ne da dopovedati z nobeno besedo; le obilne solze nam pripovedujejo, ki jih je pretakal, ko je objemal svojega ljubega očeta. Vendar kaj bo vse to veselje proti tisti radosti, ki jo bo občutil pobožni kristijan takrat, ko bo zagledal nebeško veličanstvo! O kako se bo razveselil, ko bo prvikrat zagledal svojega angelja varuha in neštete trume nebeških duhov! Kako se bo razveselil, ko bo zagledal svoje presrečne brate in sestre — svetnike in svetnice božje v

neskončni sreči in med njimi — Kraljico vseh svetnikov — Marijo prečisto Devico, katero je na zemlji toliko častil in tolikrat se ji priporočal za srečno zadnjo uro! in kaj še-le, ko bo začel gledati bliščobo in lepoto trojedinega Boga — gledati Boga od obličja do obličja!! Jaz le vprašam, dopovedati ne morem.

Ali ni res nad vse lepa in srečna smrt pravičnega kristijana? Pa bo mnogokteri izmed vas vzdihnil in rekel: Res, prelepa smrt taka; blagor se mu, kdor tako umrje! Ali kaj pomaga, ko moja smrt ne bo taka!“ — Preljubi brat, predraga sestra v Kristusu! zakaj bi pa ne bila tvoja smrt enkrat enako vesela, enako srečna? Jaz ti sicer ne morem v srce videti, a za gotovo vem, da le dvoje je tudi pri tebi mogoče: ali je namreč tvoje srce še nedolžno ali pa — ni več nedolžno. Ako je še nedolžno, oj ohrani ga z vsemi pripomočki, ki ti jih cerkev ponuja, zmir v nedolžnosti — in tvoja smrt bo prav gotovo vesela smrt pravičnega; ako pa ni več nedolžno, ampak že s smrtnim grehom obteženo, o nikar ne odlašaj se spokoriti — resnično spokoriti in po nauku sv. cerkve spokorno živeti, — tudi takò ti je zagotovljena vesela in srečna smrt! Tu ni treba dolgega modrovanja; zapomni si le priprosti nauk sv. Avgušтина: „Ako hočeš vedeti, kako boš enkrat umrl, le prav pomisli, kako zdaj živiš! Če je zdaj tvoje življenje pobožno in pošteno, boš gotovo tudi srečno umrl; če pa živiš trdovratno v grehih in hudobijah, te pa gotovo čaka nesrečna smrt. Živi toraj zdaj tako, kakor si boš na zadnjo uro želel, da bi bil živel.“ Amen.

Štirindvajseta nedelja po binkoštih.

Male pobožnosti.

Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnju; . . . to je najmanjše zmed vseh semen; kadar pa zraste, je večje kakor vsa zelišča in je drevo.

Mat. 13, 31. 32.

Današnji evangelij nam kaj navadno in znano prikazen pred oči stavi. Opomni nas namreč, kako iz malega priraste veliko: iz majhnega gorčičnega zrna izraste veliko zelišče, da je kakor drevo; malo kvasa predela in prevkusi velik kup moke.

Ta prikazen se godi vsaki dan in se ponavlja leto za letom pred našimi očmi v natornem življenji. Toda iz malega ne priraste veliko le v natornem življenji; ampak ravno tako se godi pri človeku v notranjem, duhovnem življenji; tudi v duhovnem življenji iz malega priraste veliko; iz kake majhne pobožnosti naraste lahko velika čednost; iz majhne lahkomišljenosti nastane tudi velika hudobija.

Človek namreč ne pride na zemljo ne svet in ne hudoben; pač je sleherni obdan z nasledki Adamovega greha; ali potem, ko je bil po zakramentalni vodi sv. krsta duhovno preroben in so mu bile vlite nebeške čednosti: vera, upanje in ljubezen, si zamore po lastnem prizadevanji in s pomočjo božjo te nasledke Adamovega greha oslabiti in pokončati; zamore se bolj in bolj povzdigovati do pobožnosti, priboriti si slednjič v svojem srci ono svetost, ki ga bode po telesni smrti prestavila z zemlje v nebeško družbo. To delo pa ni tako delo, ki bi se dalo kar v trenutku izpeljati; to delo potrebuje mnogo časa, truda in stanovitosti; le počasi, le po malem postaja človek bolj in bolj dober ter čednosten, ali pa tudi bolj in bolj hudoben, ako bi zaničeval glas božji, ki kristijanu prihaja v srce po dvojni poti: od zunaj in od znotraj.

Ne mislim vam govoriti danes o nesreči, v katero kristijan polagoma zabrede, ako se precej v začetku v malih rečeh ne varuje, kako ga prva hudobija, čeravno majhna, v čedalje večje in večje pogrezuje in slednjič v pekel pripelje; ampak o lepši stvari vam hočem nekoliko govoriti, in sicer poskusil bom vam pokazati, po kakšni poti zamore kristijan od dne do dne bolj rasti v dobrem, kako polagoma postane skoraj nevedé popolni kristijan, vreden velikega plačila v nebesih.

In kaj menite, predragi v Gospodu! ktera bi bila taka pot, ki bi nas polagoma pa varno peljala in pripeljala v nebeški dom?

Poznamo jo, preljubi! Že sem jo imenoval, ko sem rekel, da iz malega prirasto veliko, da iz majhne pobožnosti utegne izrasti polagoma velika čednost; zato povdarjam: Ravno majhne pobožnosti so zlata in gotova pot do zveličanja. In o tem bom nekoliko govoril; o malih pobožnostih namreč in pokazal vam bom kako male pobožnosti človekovo srce k svetosti napeljujejo in v njej utrjujejo.

V prvo si moramo določiti pomen besede: male pobožnosti. Z besedo „male pobožnosti“ tu ne imenujem onih pobožnosti, ki navadno

več časa trpijo, ki so z večim trudom, z velikimi stroški, z daljno potjo sklenjene, kakor n. pr. služba božja, daljne božje poti, daljši misijon, tako ostri post ali tako ostro zatajevanje, kakor ga strmeč občudujemo pri svetih puščavnikih itd.; ne taci, ampak naštetih in opisati vam hočem danes nekoliko onih malih pobožnosti, ki se opravljajo brez posebnega truda, ki se lahko ponavljajo, ki imajo pa to lastnost v sebi, da nam pri Bogu zasluženje množijo, v srečo pa nam rodijo, ako jih prav opravljamo, svete misli in čutila ter kaj veliko pripomorejo k boljšanju srca. Zato jih prav lahko primerjamo majhnemu zrnu, iz katerega priraste veliko drevo, in kvasu, ki polagoma vse testo prekvasi, da se iz njega okusen in tečen kruh da speči. Tudi to dobro lastnost imajo te male pobožnosti, da jih lahko opravlja vsakdo, povsod in na vsakem kraju in v vsakem stanu. Vseh taci malih pobožnost seveda vam ne morem naštetih in opisati; kajti vsaka prava pobožnost, če je še tako neznatna, nam kolikor toliko boljša srce, pospešuje dušno lepoto in pomnožuje naš zaklad v nebesih. Poslušajte toraj le o nekterih.

Jutro se približuje; danilo se bo kmalu, in iz cerkvenega zvonika se oglasi Marijin zvon, in ta te povabi k molitvi. In ti? Ti pa lepo ubogaš in storiš po zvonovem povabilu, se pobožno pokrižaš in odmoliš navadni Marijin pozdrav in precej v začetku dneva trdno skleneš, lepo ga preživeti. Kaj praviš, je li to pobožno delo kako posebno, veliko delo? Sam lahko sprevidiš, da to delo je pač sveto delo, pobožno opravilo, toda ni ravno veliko, Bog vedi kako veliko delo svete pobožnosti; jaz si skoraj upam reči, da ta pobožnost je le bolj majhna pobožnost; toda pristavim pa, da je ta prva in kratka in lahka jutranja pobožnost pripravna, v krščanskem sreču obuditi najsvetejše misli, najblažje občutke, najtrdneje sklepe za sveto življenje.

Kako neki? Slušaj, predragi poslušalec! Ko zgodaj v jutro počastiš Marijo z angeljevim pozdravom, te ta jutranja molitev opomni, da dan, katerega si ravno zdaj pričel, zbudivši se iz potrebnega spanja, ni tvoj dan, ampak da je božji, da je Stvarnikov dan; opomni te, da si ga nisi sam dal, ampak da ti ga je dal Bog, ki je stvarnik in vladar sveta in človeškega življenja, in sicer dal zato, da njemu služiš ta celi dan pošteno in pobožno. Ali, vprašam zdaj, ali te ne bo ta jutranja pobožnost, ta zgodnja in majhna jutranja pobožnost potem celi dan spremljevala in glasno klicala ti, da v jutro pričeti dan, od Stvarnika v njegovo čast podeljeni ti dan, v resnici tudi v božjo čast obračaj? ter nikar ga ne onečasti in ne oskruni s kako nedostojnostjo

ali s kako pregreho, bodi si kakoršno koli? O gotovo se bo tako zgodilo, ako le z umom in srcem, s premislikom in čutilom opraviš to malenkost. Toraj le umno poslušaj Marijin zvon v zgodnje jutro; le umno sprejemaj njegov glas; le nikar si čez dan njegovega glasu ne izženi iz srca in iz ušes in v kratkem bodeš spoznal, kako lep sad bo ta mala pobožnost rodila v tvojem srcu! Kdor se te pobožnosti redno drži in se pri njej zahvaljuje Bogu za srečno pričeti dan in ga v prvem začetku že Bogu daruje, taki bode pač težko, težko tisti dan grešil — vsaj hudo smrtno ne bode grešil! Zakaj pri vsaki priliki v greh, pri vsaki skušnjavi mu bode stopala mala jutranja pobožnost pred oči in ga opominjevala, naj ostane zvest svojemu jutranjemu sklepu. Da res tako srečno dan preživi, kdor ga je pričel s tako pobožnimi mislimi in tako svetimi čutili, tega nas uči skušnja našega življenja, in kar skušnja uči, tega nobeni jezik, tudi najbolj učeni in prebrisan ovreči ne more; zato pravim, da taka majhna jutranja pobožnost, skrita sicer v srcu in znana le človeku samemu ter njemu, ki „*pregleduje srce in obisti*“, je močni, da, najmočnejši jez, ki zamore ustaviti v srcu kristijanovem vsaki poskus peklenskega satana in ga zadušiti popolno. „*Pojdi in tako stori*.“ (Luk. 10. 37.)

Poglejmo še drugo tako pobožnost, tako majhno pobožnost. — Dan se umika, že se je umaknil, delo za danes smo odložili in pripravljamo se k počitku. Verni kristijan pa, prej ko se vleže k počitku, še eno delo opravi in sicer ponižno vpogne svoja kolena in moli večerno molitev. Po molitvi ali pa med molitvijo si pa v duhu ogleda ravno prešli dan; pregleduje, kako namreč je preživel ravno minuli dan; je li v njem služil Bogu in delal za nebesa, ali — za pekel. Je li to delo: večerno izpraševanje vesti kaj velikega? kaj posebnega? je li to kaka v resnici velika pobožnost? Večerno izpraševanje vesti je sicer lepo, je sveto, je potrebno delo, toda ravno veliko ali Bog vedi kako veliko delo pa skoraj vender-le ni; jaz si upam to sveto opravilo le majhno pobožnost imenovati; vsaj majhno od te strani, ker ne potrebuje veliko ne časa, ne truda; toda zopet pristavim, da pa ta majhna večerna pobožnost zamore kristijana pripeljati do velikih in imenitnih čednosti. In do katerih? do kakšnih?

Ko verni kristijan na večer pregleduje duhovno svoje delo v pretečenem dnevu, zamore pri tem svojem delu opaziti dvoje. Ako je čez dan zvest ostal svoji jutranji pobožnosti in je ves dan trudil se za čast božjo in se ogibal greha, mu potem njegova vest vsa ta njegova dela pred oči in spomin postavi in mu razkazuje zasluženo plačilo v nebesih za nje. Ah! kako veselo in sladko zadovoljno je v

takem primerljivi kristijanovo sree! In kaj stori? Na tihem obljubuje in zagotavlja Bogu, da jutri hoče še lepše živeti, še bolj se vojskovati, še bolj delati za čast božjo in zveličanje svoje. — Ako je pa kristijan čez dan pozabil jutranje pobožnosti in v njej storjene obljube ter v pretečenem dnevu žalil svojega Boga in z grehi omadeževal svojo dušo, oh! kako milo žaluje zdaj njegovo sree in se v obžalovanji prebitko topi; s solznimi očmi se ozira k Bogu in ponižno prosi usmiljenja, odpuščenja; in oh! kako srčno in trdno obljubuje, da jutri ne bode delal, ne bode živel več tako.

Vidite, predragi v Gospodu! Take misli, taki občutki, taki sklepi pri majhni pobožnosti večernega izpraševanja svoje vesti so taka majhna in skrita pobožnost, ki zamore kristijana pripeljati do visoke stopinje svetosti; ta majhna pobožnost je majhno zrno, iz katerega zamore prirasti visoko drevo; — malo kvasu, ki zamore pa človekovo sree skoz in skoz skvasiti in okusno ter pripravno storiti za plačilo večnega življenja. Zakaj ta majhna pobožnost odkriva kristijanu bolj in bolj njegov duševni stan; po njej pozna on bolj in bolj samega sebe, kar je človeku, ki se zveličati hoče, ravno najbolj potrebno. „*Spoznanje samega sebe je zanesljiva pot k Bogu.*“ (Sv. Avg. Lib. de spir. et anima c. 50.) V taki majhni pobožnosti najde kristijan vir in korenino svoje slabosti in svoje hudobije, in potem mu je pač lahka stvar zatreti v srečo hudo, ko ga pozna. Taki kristijan, rekel bi, je podoben vojaku na straži, ki vedno čuje in opazuje, od katere strani bi se utegnil priplaziti sovražnik, da bi ga kolikor mogoče prej ugledal in odpodil.

Da bo pa ta dvojna mala jutranja in zvečerna pobožnost bolj gotovo obrodila obilni svoj sad, jo moramo še med dnevom pridno podpirati z družimi malimi pobožnostmi, ki se vse lahko v kratkem in brez posebnega truda opravljajo ter navadnega dela kar nič ne zadržujejo temuč še pospešujejo.

Pred vsem priporočam večkratno ponavljanje dobrega namena. Res je, da je že dobro, ako si zjutraj z dobrim namenom Bogu daroval kar vse skupaj, kar boš čez dan mislil, govoril ali delal; to jutranje darovanje velja, toda veliko večje bo tvoje zasluženje in veliko večja korist za tvoje sree, ako tudi med dnevom prav velikokrat ponavljaš ali z besedo ali pa samo v srečo to, kar si zjutraj Bogu obljubil. Ogenj rad ugasne, ako se zmir ne priklada in neti. In zopet te vprašam: ali je to kaj težkega? ali je dober namen ponoviti dolgo ali zamudno delo? Kakor blisk hitro preleti obok neba, tako hitro je tudi tvoja pobožna misel pri Bogu, pri Jezusu, pri

Mariji! Ali je to tako težko, samo misliti ali tiho izreči: Tebi darujem o Bog! Iz ljubezni do tebe, moj Jezus! O Marija, pomagaj! Sto in sto taci in enakih zdihljejev in kratkih molitvic lahko na dan opraviš brez vsakega truda; pa kolika bo tvoja korist! Pri Bogu, ki je nekdanj s takim veseljem gledal vdovo, ki je pobožno darovala en sam vinar, — ki je obljubil poplačati tudi kozarec mrzle vode — tako malenkost — ako ga iz ljubezni do njega z dobrim namenom podamo svojemu bližnjemu, pri Bogu si boš tako nabral polagoma toliki zaklad, da se boš kar čudil, ko boš pri sodbi zagledal bukve svojega življenja. Ob enem se bo pa tudi tvoje sree ravno pa taci kratkih pa pogostnih zdihljejev tako zboljšalo, da bo imelo veselje le za vzvišene svete reči, grešne misli pa se mu bodo studile; pa saj še ne bo utegnilo misliti na nje, ako bo v svete božje misli tako utopljeno. Pogledaj, koliko drevo iz majhnih zrn!

Na eno reč te moram tu pa še posebno opomniti, ki ti sto in stokrat daje priliko za malo pobožnost. — Pri delu si, delo ti pa nič kaj po volji ne gre iz pod rok; zdaj nagaja to, zdaj to. Kaj hočeš? kaj bi storil? — Se jezil? togotil? rotil? razsajal? itd. — To bi ne bilo lepo; ne bilo bi dostojno človeku; še manj pa spodobno kristijan, in — delo bi vrh tega še bolj nagajalo, ker iz skušnje vemo, da vsako delo bolj in bolj nagaja, s kolikor večjo nevoljo in jezo ga človek opravlja. Ne pri vroči, le pri mirni krvi gre delo dobro in mirno iz pod rok. Kaj boš toraj v takem slučajih storil?

Verni kristijan, pobožni kristijan vsako tako nagajanje pri delu voljno in mirno sprejema in prenaša; v srečo na tihem pa zdihe in zdihuje: „Naj bo za duše v vica!“ Pri drugi priliki spet pravi: „Naj bo za pokoro; naj bo za moje grehe, skterimi sem tolikrat Boga žalil.“ Predragi v Gospodu! Ali je taka kratka pobožnost med težkim delom in v trpljenji kaj velikega, težkega? Ta pobožnost sama na sebi v resnici ni velika, ali veliko, veliko — tako rekoč čudež — zamore storiti v kristijanovem sreču; iz malega zrna utegne prirasti veliko drevo pobožnosti in svetosti.

Kaj neki? V tem zdihljeji, v tej mali pobožnosti spomni se kristijan trpeče duše v vica in sicer tiste, ki je, ko je ona še na zemlji v svojem telesu živela, v enaki priložnosti, v kakoršni je zdaj on, grešila ali z jezo, rotnjem, kletvijo itd. in zdaj kazni za one grehe zbrisuje v groznem trpljenji; pri tem mu pride na misel sveta resnica, da bo tudi njega enkrat enaka ali še večja kazni zadela, ako bi zdaj klel, rotil, se togotil, — ako za storjene grehe ne bo na zemlji pokore delal; zatoraj tiho in mirno sprejme in prenaša to

sitnost in to nagajivo trpljenje. Vidite, predragi! kako velik dobiček priraste iz te majhne pobožnosti, iz tega kratkega zdihljeja! Kristijan se obvaruje greha, izbrisuje kazni že spovedanih grehov in se vadi v trpljenji in potrpežljivosti; oh! kako imenitna stopinja do svetosti, do popolnosti! Ob enem pa pomaga ubogim revam v vicah, ko njim daruje zasluženje, ki prihaja iz tega zdihljeja, in vrh tega se on vdeležuje milih prošelj vernih duš v vicah, ki hvaležne za ono darovanje goreče prosijo za svojega dobrotnika. Iz malega zrna — veliko drevo!

Poglejmo še katero takih pobožnosti; morebiti katero takih, ki jih kristijan na poti opravlja zamore. Kaj? bi zamogel mar kristijan tudi po poti svojo pobožnost opravlja? O tudi! Le slušaj!

Poglej, predragi! memo križa, ki stoji ob cesti, na polji, v gojzdu itd. greš, in sv. vera te uči, zakaj da je stopil Jezus na sv. križ in se je na njem pribiti dal. Ljubezen do nas ga je pribila na sv. križ. Lahkomišljeni, maloverni, ničerni, hudobni kristijan gre mrzlo memo; verni in pobožni kristijan pa se z očmi ali vsaj v duhu ozre na križ in se med tem ponižno odkrije ali pa pobožno pokriža. Vidiš majhno pobožnost; vsakdanjo pobožnost. Je li to delo kaj posebnega? kaj velikega? — in rečem: Odkriti se Jezusu Kristusu v čast gredé memo križa, samo na sebi pač ne moremo kako Bog vedi kako veliko delo imenovati; ali to delo, ta majhna pobožnost utegne postati velika; iz te majhne pobožnosti utegne prirasti veliko in visoko drevo svetosti; iz majhnega zrna veliko drevo, po malo kvasu veliko testa! Kako neki? Slušaj!

Kristijan memo križa gredé ugleda na njem visečega Jezusa in spozna po tej podobi pravo podobo: ljubezen božjo. Ko vidi in premišljuje, kako neizmerna je morala pač ljubezen Očetova in Sinova biti, da je Oče Sinu dovolil in da je Sin hotel stopiti za nas na križ, — se tudi v njegovem srcu vzbudi sveta misel: „Duša moja! Ali se ne spodobi, da v hvaležnost tudi ti ljubiš tega Jezusa, ki je tebe toliko ljubil in te ljubi še sedaj!“ in — hoté ali nehoté zdihne nadalje s sv. Avguštinom: „*O moj Gospod! ti mi zapoveduješ, da te ljubim; daj mi tudi, prosim te, da te v resnici ljubil bom!*“ Kristijan gre memo križa dalje svojo pot po svojih opravkih; oni sveti občutki, one svete misli, one svete želje pa tudi ž njim hité dalje po njegovi poti in ga spremljajo, kamorkoli gre; bolj in bolj gasijo v njem ogenj poželjivosti in vsih družih raznih pregreh. Ljubezen do Jezusa se širi in vnema bolj in bolj svetlo; ljubezen do greha pa se zmanjšuje in ugasuje vedno in vedno hitreje. In vse to po taki majhni

pobožnosti! Vse to dan za dnevom! V resnici blag in velik sad iz majhnega zrna.

Sem ter tje pa se ti ponudi še lepša prilika: memo cerkve greš, kjer je Jezus pričujoč v presv. rešnjem Telesu; stopi, stopi za nekoliko trenutkov v cerkev, ako je odprta; na kratko pa prav prisrčno, z detinsko priprostimi besedami pozdravi in počasti svojega Boga v presv. Zakramentu, — boš videl, koliko ti bo koristilo to kratko opravilo, ta čisto mala pobožnost! Če pa tudi te malenkosti ne utegneš opraviti, če še teh stopinjic ne moreš storiti, vsaj spomni se Jezusa v presv. rešnjem Telesu, ko greš memo cerkve in v mislih opravi to, kar memo sv. križa gredé, pa tem pobožniše, ker veš, da sv. križ je le podoba Jezusova, v presv. rešnjem Telesu pa bistveno in osebno prebiva tvoj Stvarnik, tvoj Odrešenik, tvoj Sodnik, tvoj Bog. Boš videl, koliko ti bo koristila ta mala pobožnost — to drobno pa izmed vseh najžlahtniše zrnice — ako jo v pravem duhu opraviš.

Še eno takih majhnih pobožnosti hočem omeniti, in sicer tako, kakoršna se človeku ponuja o prostem času, ko se odpočiva od težavnega dela.

Glej, predragi! doma za mizo sediš in v roko primeš koledarček družbe sv. Mohora ali pa pratiko; je li to taka pobožnost? Je li to kaj velikega? Slušaj in dokazal ti bom, kako veliko drevo utegne prirasti iz tega malega zrna. Glej! ti odpreš koledarček ali pratiko na strani, kjer n. pr. vidiš spomin vseh svetnikov in spomin vernih duš. Boš li nèm in mrtev pogledal in gledal v spomin teh? Ali se ne bodo morebiti različne misli, različni občutki jeli vzdigovati v tvojem srcu pri spominu zveličanih in pri spominu trpečih duš? Ali ne bo morebiti srce tvoje zdihnilo in si zaželelo v svoje posestvo kraj zveličanih? in se pretreslo pri spominu, ako bi v one žalostne prostore groznih vic priti moral? kaj pa še, ako celo v pekel? Morebiti bo tvoje srce zdihnilo: „Oh! kako srečni so vsi ti! Ah! ko bi še jaz zamogel v njihovo družbo! Ah! ko bi tudi jaz na praznik vseh svetnikov obhajal svoj god, ko bom s telesom v zemlji počival! Oh! preljubi moj Jezus! varuj, varuj in obvaruj me britke nesreče, groznega trpljenja!“ ... Glej, preljubi! take in enake svete misli in občutke ti utegne roditi en sami pogled v koledarček ali v pratiko. Ti si zdaj pratiko ali koledarček odložil, in ž njim morebiti tudi one misli? one občutke? O kaj še! Iz onih svetih občutkov rodijo se drugi, še lepši, še svetejši; in kakšni? „Da! da! o Jezus tako hočem živeti, da bom tudi v resnici obhajal svoj god na dan vseh svetnikov, ko bo moje telo v zemlji počivalo in vstajenja ter večnega plačila pričakovalo!“ — In potem? In potem se te misli in tega

sklepa ne bodeš nikdar in nikakor odkrižal; vedno ti bo stala pred očmi želja: „Zveličati se moram!“ — in pri smrti boš spoznal, da po priliki take majhne pobožnosti so se ti odprla v resnici nebeška vrata; iz malega veliko!

In tako sem vam, preljubi v Gospodu! naštel nekoliko takih priložnost, ki človeku srce lepo k pobožnosti napeljujejo; mnogo bi vam jih še lahko naštel in bi vas opomnil n. pr. na vstop na pokopališče, na pogled mrtvaškega sprevoda itd.; vseh pa tako navesti ne morem. Naj nam za danes le-ti navedeni zadostujejo, da iz njih lahko spoznate nauk, na katerega sem vas danes opozoriti hotel; pokazal sem vam, da so te in tem enake pobožnosti na videz res le majhne, ali učili smo se, kako take majhne pobožnosti, ako jih kristijan opravlja s premislikom in v duhu sv. vere, zamorejo človekovo, kristijanovo srce prenoviti, preroditi, posvetiti, k popolnosti pripeljati; učili smo se, da tako majhne pobožnosti zamorejo storiti v človeku, da njegovo srce pobožno postane in da bo tudi pobožno ostalo vse dni zemskega življenja.

Radi toraj po takem načinu in v takem duhu, kakor sem vam danes pokazal, opravljajmo male pobožnosti, ktere koli se nam bodo ponujale v življenji; radi pogledujmo na večer duhovno svoje delo čez dan; trudimo se čez dan med delom in po potu in med počitkom tudi ohraniti one svete misli in občutke; potem bode po malem, počasi naše srce v čednosti in srčnosti se krepilo in utrdilo; majhne pobožnosti bodo naša srca toliko v dobrem utrdile, da bomo hrepeneli in trudili se za vedno večjo svetost in da prej v tem svojem trudu mirovali in prenehali ne bomo, namreč v gorečnosti delati za Boga, dokler v Bogu počivali ne bomo. Amen. Janez Kobilica.

Zadnja nedelja po binkoštih.

Sv. križ — tolažba pravičnim.

Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu
človekovega na nebu. Mat. 24, 30.

Današnji evangelij nam čudovite reči pripoveduje, ki morajo pretresti vsacega kristijana in presuniti vsako verno srce. Znamenja bodo na nebu in na zemlji, grozovita znamenja na solncu, luni in zvezdah, v oblakih in celo na morji. Solnce bo otemnelo, luna bo

nehala sijati, zvezde bodo z neba padale in moči nebeške se bodo gibale, grozoviti viharji bodo nastali na zemlji in na morji; takrat bo tolika stiska, kakoršne ni bilo od začetka sveta do zdaj in je ne bo!

Grozovita zares bodo vsa ta znamenja; toda neko drugo znamenje bo še imenitniše, znamenje, nad katerem se bodo vsi zavzeli, vsi čudili, pravični in hudobni. Pravičnim bo to znamenje neskončna radost, hudobnim pa nepopisljiv strah in trepet. To bo znamenje Sinu človekovega, sveti križ, kakor pravi današnji evangelij: *Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu.* — Kadar bodo namreč v dolini Jozafat že vsi skupaj, se bo nagloma nebo odprlo in zmagovalno znamenje Jezusovega križa se bo pokazalo na nebu. Sv. cerkveni očetje trdijo, da bo to ravno tisti leseni križ, na katerem je Jezus Kristus umrl. Čeravno zdaj v več kosčkov razdeljen, bo vendar takrat po božji vsegamogočnosti spet cel in angelji božji ga bodo nosili ter ljudem kazali in spremljalo ga bo sila veliko angeljev. Vsa ljudstva, vsi narodi bodo videli veličastni križ in bodo strmeli. Pravični se ga bodo neizmerno veselili, hudobnim pa bo strah in groza.

Zares grozovita bodo tudi vsa druga znamenja, ali ljudje jih ne bodo tolikanj občutili, kakor znamenje sv. križa; na sv. križ se bodo vsi ozirali. Sv. križ bo tako rekoč sodnji stol. Kristus je na križu za vse umrl in zato bode zdaj sveti križ ločil vse ljudi na dve strani. Na desni bodo tisti, ki so se njegovega odrešenja vdeležili, na levi pa vsi tisti, ki se za trpljenje Jezusovo niso kaj zmenili, temuč so še Jezusa neprenehoma z grehi križali, in tacim veljajo besede denšnjega evangelija, da se bodo jokali, ko se bo prikazalo znamenje sv. križa. Sv. križ je luč, ki razsvetljuje vso resnico, sv. križ je vir večne sreče. Kakor je rekel Jezus: „*Kdor ne veruje, je že sojen* (Jan. 5, 18.), tako tudi jaz lahko rečem: kdor ni prijatelj križa, je že sojen; pogled na križ ga bo obsodil, še preden se bo prav za prav sodba pričela.

Ker bo tedaj križ najimenitniše znamenje pred vesoljno sodbo, zato hočemo tudi mi danes in prihodnjo nedeljo, ko nas sv. cerkev spominja na tisti grozoviti dan, ravno znamenje sv. križa premišljevali in sicer danes le to: kolika tolažba in veselje bo sv. križ sodnji dan za vse pravične.

Nikoli niso vojaki tako veseli in pri volji, kakor takrat, ko so v vojski zmagali in se zopet iz vojske vračajo vsi zbrani pod svojo

vojaško zastavo, s katero so zmagali. Vse oči so obrnjene na to znamenje zmage, na vojaško bandero. Vse se okrog njega zbira. In kolikor večkrat je bila taka zastava v vojski, kolikor več zmag šteje, toliko imenitniša je. Obrnimo to priliko sami na-se.

Tudi naše življenje je po besedah pobožnega Joba vedno vojskovanje na zemlji notri do smrti, celo po smrti za nekatere, ki bodo še po svoji smrti v vicah trpeli. In glejte, prišel bo dan, ko se bomo vsi vojščaki na enem kraju skupaj zbrali, in sicer vsi, ne samo tisti, ki so se hrabro z Jezusom vojskovali, temuč tudi tisti, ki so ga zapustili in sramotno izdali. Zbrali se bomo vsi, vsi pod eno bandero, pod znamenjem sv. križa. Videli bodo vsi zmagovalno znamenje sv. križa, toda veselili se ga ne bodo vsi: le zveličani, le svetniki ga bodo veseli. O kako se bodo zavzeli in veselja ostrmeli, ko ga bodo na nebu zagledali, kajti a) še ko so na zemlji bili, so se najraje na križ ozirali, križ jim je bil najdražji zaklad, b) zdaj, ko ga bodo videli na nebu, se bodo spomnili vseh križev in težav, ki so jih na zemlji zavoljo Jezusa prestali; c) spomnili se bodo tedaj vsega zatajevanja in premagovanja, s katerim so križ za Jezusom nosili. Ta spomin jim bo vlivljal nepopisljivo radost v srce.

I.

Svoje dni pred Kristusom in še potlej pri ajdih bil je križ znamenje sramote. Le najgrše razbojnike, puntarje in zaničevane sužnje so pribijali na križ in jih pustili tako dolgo viseti brez jedi in pijače, da so počasi umrli. Odkar pa je Jezus na križu umrl in nebeškemu Očetu zadostil za greh, od tistega srečnega trenutka ni križ kristijanom nič več sramotno znamenje, temuč najčastitljiviši, najsvetejši zaklad in najlepši biser.

Zatoraj so kristijani od nekdaj imeli križ v velikem spoštovanju. Povsod, koder je Jezusova vera razširjena, vidimo tudi sv. križ na različnih krajih postavljen. Vidimo ga na poljih in travnikih, ob cestah, po gorah in pečinah, na stenah in mizah, na zvonikih in strehah, na oltarjih in na grobeh; bogata gospoda in uborni delavci ga nosijo pri sebi, v največih cerkvah in najmanjših kapelicah se nahaja, celo v temnih ječah, kamor solnce ne posije, najdeš znamenje sv. križa. O sv. križ, častito znamenje!

V posebni časti so križ že prvi kristijani imeli. Dajali so ga od nekdaj bolnikom v roke, da bi jih to znamenje opominjalo potrpežljivosti in udanosti; postavljali so križe na grobe kristijanov

v spomin, da je Kristus premagal smrt in greh, da smrt za kristijana nima nič strašljivega; pošiljali so križ svojim prijateljem v znamenje zvestobe in ljubezni; zaznamovali so s križem svojo oporoko, ker se zadnja volja ne more lepše potrditi, kakor s križem, na katerem je tudi Jezus najlepšo oporoko večne ljubezni nam vsem zapustil. Pri vsaki priložnosti so se prvi kristijani pokrižali; pokrižali so se, predno so se vlegli k počitku, in kadar so se zbudili, pred jedjo in po jedi, kadar so iz hiše šli in se spet nazaj domu vrnili. Pokrižali so se mučenci, predno so začeli trpeti; pokrižali so se vojaki, kadar so šli na vojsko; da v kratkem povem, ni ga bilo dela in opravila, da bi ga prvi kristijani ne bili s sv. križem začeli in s sv. križem končali. Sv. križ jim je bil najboljši začetek in najsrečniši konec. Posebno genljivo je brati, koliko zaupanje do sv. križa so imeli svetniki na zadnjo uro. Namesti storiti križ z rokami, so nekteri roke razpeli in tako z razpetimi rokami — v podobi križa — umrli. Tako je umrl puščavnik sv. Pavel. Ko je prišel sv. Anton v njegovo puščavo, najdel ga je mrtvega na kolenih, pa še je imel glavo po koncu, roke razpete. V Betlehemu je bila velika svetnica sv. Pavla na smrtni postelji; pri njej je čula njena blaga hčerka Evstohija. In kaj dela ta nedolžni angelček? Sv. Hijeronim pravi, da neprenehoma je delala znamenje sv. križa čez usta in prsi svoje svete matere in jej tako s križem hotela lajšati in slajšati trpljenje. In sv. Pavla sama, ko je že umirala in ni več mogla govoriti, še je prst položila na usta in čez ustnice po navadi znamenje sv. križa storila.

In tako so vselej pobožni kristijani sv. križ imeli v največi časti; bil jim je najdražji zaklad. Sv. Pavel zagotavlja, da ne pozna nobene druge šole, kakor na gori Kalvariji sv. Križ, nobenega družega učenika, kakor Jezusa Križanega rekoč: „*Mislil sem namreč, da mi ne gre kaj družega vedeti med vami, kakor Jezusa Kristusa in njega Križanega.*“ (I. Kor. 2, 2.) On pravi, da nobena stvar na svetu ga tako ne veseli, kakor križ, na nobeno ni tako ponosen, kakor na križ Jezusov: „*Mene pa Bog varuj*, je pisal svojim ljubim Galačanom (6, 14.), *mene Bog varuj, da bi se z drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa, po katerem je meni svet križan in jaz svetu.*“ Koliko ljubezen do križa je imel sv. Peter, ki je z veseljem umrl na križu! Ali pogledjmo sv. Andreja! Kaj stori, ko ga v smrt obsodijo, ko zve, da bo križan? Ali se znabiti križa boji? Oh ne! Čeravno že ves utrujen starček, kar teče na tisti kraj, kjer ima biti križan. In ko križ zagleda, se ga v srce razveseli; pozdravlja ga, blagruje ga, objema ga! „Bodi mi pozdravljen,“ pravi, „o blagi,

dobri križ, ki so te udje Gospodovi tako olepšali — dolgo sem hrepenel po tebi, vroče te ljubil — neprenehoma iskal: — vzemi me izmed ljudi in daj me nazaj mojemu Gospodu, da me po tebi sprejme On, ki me je po tebi odrešil!“ In ko so se ljudje okrog jokali in je bil celo neusmiljeni sodnik tako ginjen, da je hotel svojo obsodbo preklicati — glejte, kaj stori sv. Andrej? Proti nebu se obrne in zdihuje: „Samo to edino te prosim, o Gospod, daj, da umrjem na tem križu, ne dopusti, da bi bil z njega snet!“ Kolika ljubezen do križa! Ali pogledjmo sv. Hedviko. Kadar se je ta svetnica po vrtu ali po gozdu sprehajala, pobirala je trščice, ki so semtertje po tleh ležale in jih je umetno skupaj spravljala v podobo križa. Z veseljem je potem poljubovala te križice, in večkrat je premišljevala po cele ure ljubezen, ki se je na križu za njo darovala. O kolika ljubezen do Jezusa, kolika ljubezen do križa je morala v tej sv. duši goreti! — Do konca bi ne prišel, ko bi hotel popisovati, kako so pobožni sveti kristijani vsak čas križ Jezusov ljubili in častili. Saj vam je znano, da sv. Magdaleno, sv. Marijo Egipčanko, sv. Jeronima, sv. Bruna, sv. Frančiška Ser., sv. Alojzija itd. večidel tako malajo, da pred podobo Križanega klečé molijo ali pa sveto razpelo objemajo in pristrčno na srce pritiskajo! Kaj to pomeni? Neugasljivo ljubezen do sv. križa!

Mislite si zdaj, ako si morete, koliko veselje bodo občutili, ko bodo na nebu zagledali križ Jezusov, ki so ga na zemlji tako častili, tako ljubili! Kar strmeli bodo, veselo klicali: O bodi milijonkrat pozdravljeno, milijonkrat počeščeno prelepo zamenje sv. križa; le v te smo zaupali na zemlji, le v te se obračajo zdaj naše oči! O križ, o sv. križ, na zemlji si bil naše edino veselje in zdaj na ta strašni sodnji dan si nam sladka tolažba; o sv. križ, bodi pozdravljen, bodi češčen, sv. križ Jezusov!

II.

Pa ne le samo znamenje sv. križa ljubijo vsi pravični kristijani, temuč radi imajo tudi, iščejo celo vse to, kar mi križe imenujemo, vse to, kar Jezus križ imenuje. Kaj pa imenuje Jezus križ? Jezus sam je rekel: „*Kdor hoče priti za menoj, naj vzame svoj križ na rame in naj ga nosi za menoj*“, in da bi ga vsi prav umeli, je še drugikrat povdaril: „*Kdor hoče iti za menoj, naj zataji samega sebe*.“ Tedaj tudi zatajevanje samega sebe to tudi Jezus imenuje križ; in mi imenujemo svoj križ vse nadloge in težave, zopernosti in grenkosti; sploh vse trpljenje naše ga življenja, to je naš križ, večkrat težak križ.

Ta dvojni križ so svetniki božji, pravični kristijani vselej z veseljem nosili. Le vprašajte jih, one presrečne, ki so v nebesih: vsi od enega kraja do drugega vam bodo odgovorili, da brez križa, brez trpljenja se ne pride v nebesa, križ je lestva v nebesa.

Sami sebe so zatajevali, svojo hudo naturo premagovali in po tem križu, ki so si ga sami na ramo djali, prišli so za Jezusom v nebesa. Tudi oni so imeli hudo natoro, vročo kri, ali odrekli so si vsako prepovedano veselje, vse take kratke čase, kjer so čutili nevarnost za svojo dušo. Bili so tudi v velikih nevarnostih in skušnjavah, živeli so med spačenim svetom; hudobni duh, sprideni svet jih je tudi v nečistost zapeljeval, ali premagali so sami sebe in raje življenje dali, kakor bi se bili dali oskruniti; o kako se bodo razveselili sodnji dan vsi milijoni čistih devic in nedolžnih mladenčev ter vseh treznih in poštenih kristijanov, ko bodo zagledali na nebu znamenje križa!

Ko se je veliki cesar Konstantin zoper grozovitega Maksencija vojskoval in je bil že v velikih stiskah, se naenkrat okrog poldna prikaže bliščeče znamenje križa na nebu z napisom: „*V tem znamenju boš zmagal.*“ Po noči se mu Jezus prikaže z enakim znamenjem in mu naznani, da bo premagal, ako se bo s takim znamenjem vojskoval. Cesar je ubogal, napravil taka bandera in premagal močnega sovražnika. Po zmagi je v Rimskem mestu postavil spomin te zmage: podoba, ki je v roki držala križ, na katerem je bilo zapisano, da v tem znamenju je Konstantin mesto rešil in oprostil.

Enako se mi zdi, bodo sodnji dan tudi pravični z veseljem brali na znamenju sv. križa spomin svojega vojskovanja, svojega krščanskega življenja. Z nepopisljivo radostjo bodo zagledali vsi nedolžni ta križ in klicali: O prelepo znamenje, sv. križ! bodi pozdravljeno; v tem znamenju smo zmagali, smo zmagale! Veliko nam je prizadjal hudobni duh, pa na križ smo se ozirali v skušnjavah, križ smo na usta in srce pritiskali in v tem znamenju smo zmagali; hudobni svet nas je v greh napeljeval, pa glejte — oh glejte bliščeče znamenje na nebu, v tem znamenju smo zmagali; naša lastna natura nas je v greh napeljevala: naše oči, ušesa, jezik, roke in noge, kako je bilo vse nevarno za nas — pa v tem-le znamenju smo zmagali! Dokler je bila nevarnost, smo se zaupno na te ozirali, o sv. križ, koliko veselje za nas, ko te zopet današnji grozoviti dan na nebu zagledamo, bodi češčen Jezusov sveti križ! Z veseljem ga bodo zagledali vsi pravični, ki so se v sv. zakonu zveličali. Veliko smo imeli prestat; otroci in posli so nam jezo in skrb delali, zoprni sosede

nas v sovraštvo zapeljevali, revščina in stiska nas je v krivico silila — pa pogledjte križ na nebu, v tem znamenju smo premagali sami sebe: bodi česčeno veličastno znamenje, ti si danes naše veselje. — Tudi vsi spokorni grešniki bodo klicali: O sladki križ, s kolikim veseljem te zopet zagledamo! Bili smo nekdaj tvoji sovražniki, nismo marali za te; pa gnada božja nas je presunila, da smo v se šli, in tisto presv. rešnjo Kri, ki je po tem le znamenju nekdaj na gori Kalvariji na kamenita tla kapala, smo ubogi grešniki zajemali in ž njo se v sv. pokori oprali. Mašnik so v Jezusovem imenu križ čez nas naredili, čisti smo bili zopet; pred otroci jeze, potlej otroci božji; — težka res je bila za nas ojstra pokora, pa blagor nam, v tem-le znamenju smo tudi mi zmagali, stokrat blagor nam! Bodi počesčeno veličastno znamenje, bodi milijonkrat pozdravljen sv. križ!

III.

Enako bodo veseli sv. križa na sodnji dan tudi vsi tisti, ki so na zemlji veliko trpeli, pa so z voljo, celo z veseljem trpeli. Takrat, ko se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu, tedaj se bodo spoznile Jezusove besede: „*Blagor žalostnim, ker potolaženi bodo!*“ in besede: „*Veselite se in veselja poskakujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih!*“

Ko so bili še na zemlji, so sicer veliko prestali, pa nekako veseli so bili, da so le zavoljo Jezusa mogli kaj prestati. Res, da jim je bilo včasih tako hudo, da je slaba natora hotela že zmagati, že obupati, pa ozrli so se na križ in zopet so bili potolaženi, mislili so si: če bi tudi še toliko trpeli, Jezus je vendar še veliko več prestal. Na križ so se ozrli in največje trpljenje jim je bilo lahko, celo prijetno. Imamo v tem genljive zglede; povem naj le enega. — Neka devica je hotla vstopiti v nek prav ojster red, kjer so nune neizrečeno spokorno živele. Ko je ta nedolžna deklica prosila, naj jo sprejmejo, jo prednica tega samostana tako-le nagovori: „Draga hčerka! ali si pa že kaj premislila, kaj boš morala trpeti? Težka dela boš morala večkrat delati in težka spokorna dela opravljati“, in tako jej je še dalje popisovala, koliko hudega jo čaka v tem ojestrem samostanu. Deklica se nekako prestraši, le besedice ne reče. Zdaj jo vpraša prednica: „Zakaj ne odgovoriš?“ Na to vpraša skor z jokajočim glasom nedolžno dekle: „Ali je pa tudi bitka martra v tistem ozkem prostorčku, kjer se stanuje, kjer se mora na trdem lesu spati, tam, kjer se tako slaba hrana já, tam, kjer se tako hudo svarjenje sliši?“ — „Da, ljuba moja hči! povsod dobiš in vidiš sv. križ, po mostovži, v svoji

spavnici, v obednici, tam, kjer se svarila sprejemajo, povsod!“ — „O mati moja!“ pravi deklica vsa srečna, kjer križ vidim, tam se mi nič več težko ne zdi.“ — Tako so zavoljo Jezusa križanega rade trpele vse pobožne duše, še celo vesele in hvaležne so bile za trpljenje, celo prosile so križev. Sv. Terezija je imela navado reči: „*Trpeti ali pa umreti.*“ Sv. Magdalena Paciška je še dalje šla ter rekla: „*Trpeti pa ne umreti.*“ Sv. Janez Križki: „*Trpeti pa še zasramovan biti.*“ In sv. Frančišek Ksaverijan je večkrat klical v najhujšem trpljenju: „*Le še, o Gospod, oh le še!*“

Ljubeznjivi moji! glejte take duše se bodo prikazale sodnji dan na klic angeljeve trobente, kakor zlato in srebro očiščene v ognju trpljenja. Povejte mi, ali je mogoče, da bi se ne veselile takrat, ko bodo zagledale znamenje sv. križa na nebu! Nobeno pero ni v stanu popisati veselja, ki ga bodo občutile takrat take duše, ki ga bodo občutili sv. marterniki, ki so zavoljo Jezusa toliko prestali, celo življenje dali; bolniki, ki so bili po 10, 20, 30 in po več let, vse življenje bolni, pa so potrpežljivo iz ljubezni do Jezusa; ubogi reveži, ki so veliko prestali, večkrat se jokali, pa zvesto Bogu služili; vdove in sirote, ki so bile od hiše do hiše preganjane in zaničevane; nikjer niso lepe besede slišale in veliko, veliko grenkosti vžile; pa pri vsem vesele ostale, ponižno Bogu služile; o koliko veselje bo enkrat za vse take, ko bodo zagledali križ Jezusov! Pač bodo klicali: O sveti križ, ti si edina naša tolažba; vse naše trpljenje je minulo; na zemlji si bil, o sv. križ, naše pribežališče, naš delež, danes pa in vekomaj nam boš zastava večnega neskončnega veselja. O bodi česčen, bodi pozdravljen sv. križ, začetek naše večne sreče!

Zdaj ste slišali, kolika tolažba bo sveti križ pravičnim. Naj bo sveti križ že tukaj na zemlji naš najdražji zaklad, da bomo enkrat se ga zveselili. Tudi mi si postavimo znamenje sv. križa: ne le na vrh zvonika, ne le v hiši v kot, ne le na streho, ne privežimo ga samo k paternostru: temuč zasadimo si križ v globočino svojega srea, da bo vedelo naše grešno srce, da je večna ljubezen na križu visela, večna ljubezen za grešnike umrla, da naše sree ne bo več kovačnica, da bi v njej za Jezusov križ žeblje kovali; naj bo naše sree kovačnica, da bomo v njej sami za-se skovali tri žeblje ter z njimi pribili na križ poželenje mesa, poželenje oči in ves napuh življenja, ker v teh treh besedah je zapopaden ves greh sveta.

Kadar pride grenka smrt, se ne bomo za vse drugo dosti zmedeli; ne bodo nam ponujali v roke srebra ali zlata, le križa se bodo oklepale naše mrzle roke, preštevale le lesene jagode sv. rožniveca. Kadar bo nam k pogrebu zvonilo, nesli bodo svet križ pred nami, in ko bodo mašnik trikrat prsti vrgli na nas ter naši pogrebeci jamo zasuli, potem bodo še znanci in prijatelji križ zasadili na naše koščice; o sveti križ, daj, da bodo naši zemeljski ostanki v miru počivali in pokaži se nam v tolažbo in veselje tisti dan, ko bo Gospod vse svoje očitno poplačal za trud in vojskovanje, za premagovanje in zatajevanje. Amen.

Prva adventna nedelja.

Sv. križ — strah pogubljenim.

In ljudje bodo koprnili strahu in čakanja
tistega, kar ima čez ves svet priti.

Luk. 21, 20.

Med vsemi znamenji, ki bodo napovedovala poslednjo sodbo, sem že zadnjič rekel, je najimenitnejše — znamenje sv. križa. Slišali ste, kolika tolažba, koliko veselje bo takrat sv. križ za pravične kristijane t. j. za vse tiste, ki so svojo krstno nedolžnost ohranili, ali pa če so jo z grehi zgubili, so za svoje grehe še o pravem času pokoro delali. Veselili se bodo sv. križa bogaboječih očaki, ki so med malikovavskimi narodi ohranili in razširjevali pravo vero v edino pravega Boga in željno Jezusa pričakovali; zdaj bodo z lastnimi očmi videli Jezusov križ. Veselili se bodo razsvitljeni preroki, ki so Jezusa prerokovali in tudi vse njegovo trpljenje na križu napovedali; z lastnimi očmi bodo videli križ Jezusov. Kako veseli bodo sv. apostelnji in učeniki, jasne zvezde sv. cerkve, ki so s svojim učenjem in življenjem Kristusovo vero razširjali po vsem svetu! Veselilo se bo na tisoče nedolžnih otrok, kateri so, preden so poznali greh, usahnili, kakor nebeške cvetlice. Kako vesele bodo križa množice devic, ktere so brez madeža ohranile telo svoje, prelepi tempelj sv. Duha, v vedni čistosti in svetosti! Koliko veselje se bo razlegalo po dolgi vrstah svetih spričevalcev in mučencev, kateri so zatajevali sami sebe; zaničevali posvetne, strastne in grešne veselice, v ponižnosti, pokorščini in radovoljnem uboštву služili Bogu, ga hvalili in poveljevali, kateri so

iz ljubezni do njega trpeli prebitke bolečine, prelivali svojo kri in darovali svoje življenje! Kako veseli bodo vsi, ki so na zemlji križ ljubili, in zavoljo Jesusa križanega pošteno krščansko živeli: za Jezusom zvesto križ nosili!

Pa že zadnjič sem rekel in tudi danes z žalostnim srcem ponovim: Ne vsi — vsi se ne bodo veselili, ko se prikaže znamenje Sinu človekovega na nebu. Videli bodo to znamenje vsi, tudi ti, ki so v grehih umrli, trdovratni, nespokorni ostali, nedolžnost in pravičnost zatirali, vsakoršne krivice in hudobije doprinali, z eno besedo, ki so bili sovražniki križa — videli bodo, pa bodo trepetali in koprnili; jokali bodo narodi, pravi sv. evangelij, kadar se znamenje sv. križa prikaže. Posebno huda stiska bo za kristijane, za katoliške kristijane, ki bodo pogubljeni. Zakaj sv. križ, bliščeči križ na nebu jim bo pred vsem svetom očital, pred ajdi, turki, judi in malikovalci, da so bili 1. kristijani pa sovražniki sv. križa, 2. da je Kristus zastonj zanje trpel, 3. da bi bili lahko zveličani, pa sami niso hotli. To bomo danes premislili, da se o pravem času zavemo in uvidemo toliki stiski.

I.

Ko je še sv. Pavel na zemlji živel in z apostolsko gorečnostjo med nejeverniki pridigoval, prišel je tudi v mesto Filipi ter tam krščansko družbo, krščansko cerkev ustanovil. Večkrat se je spominjal na te kristijane, ki jih je bil za vero Jezusovo pridobil in ko je bil že v Rimu zaprt, jim je še iz ječe pisal prav genljivo pismo. V tem pismu jih sploh pohvali, ali nazadnje vendar žalostno pristavi: „*Veliko jih živi, o katerih sem že večkrat rekel, zdaj pa tudi jokaje rečem, da so sovražniki križa Kristusovega, katerih konec je poguba, katerih Bog je trebuh in hvala v njih sramoti, kateri pozemeljsko ljubijo.*“ (Filip 3, 18. 19.) Oh ljubeznjivi! ko bi danes sv. Pavel mesto mene govoril, res da bi nektere pohvalil, ali še z veliko večo žalostjo in z obilnišimi solzami bi rekel: „*Veliko jih živi, o katerih sem že večkrat rekel, zdaj pa tudi jokaje rečem, da so sovražniki križa Kristusovega.*“ Ravno tisti sv. Pavel, ki je rekel, da sv. križ je Judom v pohujšanje, nejevernikom pa v sramoto, rekel bi zdaj, da mnogim kristijanom je sv. križ ne le sramota, temuč sovraštvo, da so sovražniki križa. Kaj boljši so od trdovratnih Judov tisti kristijani, ki s svojim razuzdanim, pohujšljivim življenjem ne nehajo Jezusa Kristusa žaliti, ne nehajo na novo križati? Nič boljši, marveč tem slabši so kakor judje in neverniki, ker poznajo resnico, pa vender opravljajo dela teme.

Ali so mar kaj boljši kakor neverniki oni kristijani, ki se nič ne prizadevajo za krščanske čednosti, temuž raznim strastim strežejo? Živijo v nečistosti, kakor neverniki; v pijanosti, kakor neverniki; v sovraštvu, kakor neverniki; za svoje starše tako malo marajo, kakor neverniki; otroke skor tako slabo odgojujejo, kakor neverniki; kolnejo, goljufajo, kradejo, krivico delajo, kakor neverniki; pretepajo se, pobijajo se, kakor neverniki! . . . Katoliški kristijani so, pa so enaki sovražniki sv. križa, kakor judje in neverniki!

Kako bodo enkrat trepetali taki brezvestni kristijani, ko bodo zagledali križ na nebu! Nobenega izgovora ne bodo imeli. Neverniki se bodo še lahko izgovarjali, da niso imeli priložnosti spoznati nauka križanega Jezusa; in res, če so bili brez zadolženja v nevednosti in so spolnovali vsaj natorne postave ter so vsaj po človeški pametno živeli, bodo še lahko zveličani. Ali kristijan pa se ne bo mogel izgovarjati, da ni vedel. Vsako nedeljo, vsak praznik je lahko slišal nauk Križanega (ako ga ni hotel poslušati, je to njegov dolg); precej od prvih let so mu skrbni starši in učniki pripovedovali, kaj je Jezus za naš storil, kaj sv. križ pomeni, kaj moramo mi storiti, ker je Jezus na križu toliko storil (ako njih opomina ni poslušal, je to njegov greh). Oh nesrečni, kaj bodo počeli, kam se bodo djali, ko zagledajo križ na nebu? Luč, svitla luč sv. vere jim je svetila in pot za Jezusom kazala, pa tavalí so tako po temi hudobije, kakor neverniki. O gorje! oh sramota za kristijane! Po sv. krstu so bili ločeni od judov in turkov in nevernikov, zdaj pa jim pove sv. križ, da bodo z judi, turki, malikovalci zavrženi, še več trpeli, ker so poznali voljo Gospodovo, pa je niso spolnovali. Kako bi radi zdaj vsaj to znamenje sv. križa, sv. krsta, sv. birme s čela zbrisali, da bi vsaj te sramote ne imeli pred celim svetom, da so bili kristijani — katoliški kristijani, pa so zdaj zavrženi, pojdejo na levo med kozle; da, sv. križ jih bo sodil. — Neki mladeneč, ki je zelo pregrešno živel, jel je umirati. Duhovnik ga obiščejo, da bi ga pripravili, lepo pobožno umreti. Ko pa vidijo, da hoče nesrečni mladeneč obupati, držijo mu pred oči britko martro. Bolnik pa zakriči: „Gorjé mi, ta podoba mé obsoja, za-mé ni več pomoči!“ Tako je nesrečni mladeneč končal in vse pričujoče je obletel velik strah.

Preljubi! ako se je ta mladeneč že tako prestrašil sv. križa tukaj na zemlji, kjer je še čas gnade, kako strašen bo pogled sv. križa za hudobne in grešnike, kadar se bo to znamenje prikazalo na nebu konec sveta! Tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji! Marsikak kristijan, ki je ostal do smrti trdovraten — če tudi ni mislil tak do

smrti ostati, ali ker je pokoro na starost odlašal, ga je smrt v mladosti zadela, ga v trdovratnosti iz sveta spravila — marsikak kristijan bo zdihoval: „Oh jaz neumnež, Jezusov križ me je učil vero, ki je edino zveličavna, ta vera mi je kazala pot, ki naravnost v nebesa pelje; koliko jih je prišlo po njej k Jezusu, jaz pa — gorje mi — sem bil slep, sem bil gluha za vse nauke, za vse opominjevanje. Ponižnost me je učila moja vera, jaz pa sem v besedi in djanji prevzetnost kazal, da bi je skoraj bolj ne mogel. Čistost me je učila moja sv. vera, jaz pa sem ravno narobe strupeni kozarec nečistosti hotel do dna izpiti, ter sam nič vreden, sem še druge z besedo in zgledom pohujševal: oh zdaj, zdaj se bodo odprle bukve mojega umazanega življenja in cel svet jih bo zvedel! Pravico in resnico me je učila moja vera, jaz pa, kogar sem mogel sem ogoljufal, kogar mogel nalagal. Zmernosti in zatajevanja me je učila, jaz pa sem, kolikor sem mogel, svojemu telesu stregel s pijačo in vsem, kar je poželelo; z eno besedo, bil sem sovražnik sv. križa. Pa če tudi sem vse to storil in ko bi bil še večje grehe storil, še mi je bil Jezusov križ tolažba, še bi se bil lahko zveličal, še bi bil vse lahko popravil: samo da bi bil o pravem času svojega spovednika, svojega pridigarja poslušal in ubogal. — Oh, zdaj spoznam, kako dobro so mi hoteli, ko so me tako lepo prosili in svarili, pa od leta do leta sem bil hujši in predrzniši; smrt je prišla nagloma, v grehih sem umrl: drugi zdaj blagrujejo križ, jaz pa ga moram preklinjati — Jezusov križ preklinjati! in ga bom preklinjal vse veke s hudobnimi duhovi! O gorje!

II.

Pa zopet in zopet se bo na križ oziral pogubljeni. Spomnil se bo vsega, kar se je zadnji teden Jezusovega življenja v Jeruzalemu in na gori Kalvariji godilo. Tudi zanj se je vse to godilo. Zanj tudi je Jezus na Oljski gori krvave kaplje potil, zanj je bil do belih kosti raztepen in razmesarjen, zanj je trikrat pod križem padel, na križi tri ure visel v najgrozovitejših bolečinah; zanj je umrl, zanj si je dal še po smrti svoje premilo Sree prebosti. Tudi nanj je mislil, ko je na križu prosil: „*Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!*“ Oh, pa zanj ni bilo odpuščanja, zato ker ni bilo pokore, kakor za tiste jude ne, ki so pod križem stali, pa se vendar niso predramili, temuč trdovratni ostali. — Zanj je tudi klical Jezus: „*Glej, tvoja mati!*“ In pri tej misli še posebno se bo pretresel pogubljeni grešnik. Misel, da Marija je bila tudi njegova mati, ki je vedno svojega Sina prosila

zanj, ta misel ga bo kakor blisk presunila. On je bil na svetu več let podoben tistemu figovemu drevesu, o katerem pravi sv. evangelij, da ga je ukazal gospod posekati, rekoč: „Glej, že tri leta hodim iskat sadu na tem figovem drevesu in ne najdem ga; posekaj ga tedaj, čemu bo prostor jemalo?“ Tako je tudi nesrečni grešnik od velike noči do velike noči, ne le tri leta, temuč polovico svojega življenja večidel v smrtnih grehih preživel, tedaj za nebesa ni nobenega sadu prinesel. Že večkrat je bila sekira jeze božje postavljena na drevo njegovega življenja. Jezus je znabiti že večkrat ukazal svojemu angelju: Posekaj to drevo; naj ga smrt s poti spravi tega hudobneža, to je sovražnik mojega križa, kaj bo več prostor jemal, saj še drugim škoduje, še dobre pohujšuje! Ali Marija je prosila Jezusa zanj: „Moj Sin,“ je rekla, „imej usmiljenje s tem nezvestim služabnikom; res, da ne zasluži družega, kakor tvojo jezo, ali jaz sem tudi njegova mati; ko si na križu visel, si me tudi grešnikom za mater dal; ustavi svojo pravično sodbo, imej potrpljenje še eno leto; bom še bolj skrbela zanj, znabiti se še poboljša.“ Na Marijino prošnjo je Jezus že dolgo imel potrpljenje, ne eno samo leto, ne pet ali deset, še več let. Ali ker je grešnik trdovraten ostal, mu tudi Marija ni mogla pomagati. Ko je bila mera pregreh polna, mera gnad pa prazna, tedaj je prišla smrt, grešnik je kakor živel tako umrl trdovraten.

O kako bo to peklo grešnika, ko zagleda križ na nebu! Križ ga bo obsodil še predno se bo sodba pričela, ker mu bo očital, s koliko nehvaležnostjo je zaničeval neskončno ljubezen božjo! Koliko duš je bilo rešenih, ko je Jezus zaklical na križu: „Dopolnjeno je!“ Zanj pa so te besede kakor žrjavica, ker zanj ne pomenijo: „dopolnjeno je rešenje“, temuč „dopolnjeno pogubljenje“. Zastonj je zanj, kar je Jezus storil na zemlji: zastonj je tekla njegova kri po tem znamenji, ki se na nebu kaže, zastonj je Jezus na tem znamenji glavo nagnil in umrl! Zemlja se je tresla, skale pokale, grobi se odpirali: pa zastonj, vse zastonj za tega grešnika, zato se bo vsa natora zgrozila nad njim in sam bo zdaj tudi jel vpiti: „Gore pokrite me, hribi padite na-me.“ Pa tudi ta želja se mu ne bo še spolnila, očitno bo še sojen pred vsem svetom. Angelji ga bodo postavili na levo med najbolj zavrženo druhal vseh vekov nasproti pravičnim vsih časov, ki bodo veselo stali na desni.

III.

In ravno ta ločitev bo grešniku še najhujše prigrevala. To ga bo še najbolj peklo, ker bo videl cele vrste zveličanih na desni, ki

bodo zaupljivo in veselo se na križ ozirali. Tudi on bi bil lahko na desnici, tudi on je imel nekdanj pravico do nebes, pri svetem krstu jo je bil dobil. Sv. zakramenti so mu bili vsak dan na ponudbo; nauka mu ni manjkalo, ako je le hotel poslušati; lepe zglede je tudi povsod videl, ko bi se bil hotel po njih ravnati. Pa zdaj, ko se na križ ozira, vidi, da zanj je bilo vse zastonj: zastonj je k spovedi hodil, zastonj sv. rešnje Telo prejemal. „Oh!“ bo klical, „zakaj nisem takrat umrl, ko sem bil ves čist od krsta prinesen, ko nisem še hudobije poznal, ali takrat, ko sem bil sicer zgubil nedolžnost, pa sem pri spovedi svojo vest očistil in trdno obljubil, da nikoli več — oh, da bi bil takrat umrl!“

Hudo je žaloval Ezav, ko je bil pravico prvenstva za skledo leče svojemu bratu prodal; sv. pismo pravi, da, ko je zvedel, da je bil oče brata blagoslovil, je kar „na ves glas zarjul“. (I. Moz. 27, 34.) Pa vender Ezav ni toliko zgubil, kakor grešnik, ki je za zmiraj pravico do nebes zapravil. Ezav je prejel vsaj drugi blagoslov od očeta in upanje, da bo enkrat bolje zanj; grešnik na sodbi pa nima več upanja. In če je Ezav tako z vsem glasom zarjul, kako bo še-le tak grešnik zavpil, naj ga gore in hribi pokrijejo!

Kako nepopisljivo bo peklo grešnika to, ker bo videl na desni toliko družih srečnih izvoljenih, ki niso nič več pravice imeli do nebes, kakor on! Bili so v ravno tistem stanu, ravno tiste milosti so imeli; v ravno tisto cerkev so hodili, zraven njega klečali, ko je znabiti on ošabno stal, k ravno tisti spovednici so hodili, pri ravno tisti mizi Gospodovi so bili obhajani; bili so tudi grešniki, znabiti so še večje grehe imeli, pa o pravem času so v sé šli, se spokorili, rešili; grešnik je pa trdovraten ostal, pokoro na stare dni odlašal, starih dni ni čakal, smrt ga je prehitela, v svoji hudobiji je umrl! Kako bo ta misel pekla!

Beremo, da zgubljenemu sinu se v njegovi revščini nobena reč ni hujša zdelala, kakor če je primerjal samega sebe s hlapci očetovimi: „Jaz tukaj lakote mrjem, je djal, v hiši mojega očeta pa koliko je najemnikov, katerim kruha ostaja!“ Tako britko in milo se bo tudi grešniku storilo, ko bo samega sebe primerjal z onimi, ki bodo na desnici. Pa on ne bo mogel reči, kakor zgubljeni sin: „Vstal bom in šel k svojemu očetu.“ Oh ne! zanj je že zdavnej čas minul, zanj je že zdavnej ura odbila: na zemlji je sam med grešniki hotel biti, je hotel do smrti v grehu ostati. Zdaj bo moral med grešniki ostati, na veke se pokoriti. Zdaj se ne da več popraviti — prepozno je — tisti Jezus, ki je na zemlji tolikrat grešnike vabil: „Pridite k meni, ki

ste obteženi, ker jaz vas bom pokrepčal“, tisti Jezus že odpira svoja usta, da sodbo izreče čez pravične in grešnike tako-le: Pravičnim na desnici poreče: „Pridite izvoljeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta!“ K unim na levi pa poreče: „Poberite se spred mene, vi prekleti, v večni ogenj, ki je namenjen hudobnemu duhu in njegovim angeljem!“

Kadar se izreče ta sodba, koj se tudi zvrši. Z znamenjem zmage, s sv. križem, pojdejo spevaje izvoljeni za Jezusom Kristusom z vsemi angelji v večno življenje. Kako krasen in veličasten bo ta sprevod! Naprej poneso angelji sv. znamenje Kristusovo, sv. križ, in za njimi pojdejo devetere vrste čistih duhov. Za temi pojdejo vsi svetniki in svetnice božje. Tu so nedolžni otročiči s palmovimi vejami igrajoči, tam modre device s svetilnicami hvalne pesmi svojemu Ženinu peva-joče, tu pojde Sodnik sam s preblaženo svojo materjo Marijo, tam rednik njegov sv. Jožef s starimi očaki, ondi sv. Janez Krstnik z vsemi preroki, sv. Peter z ostalimi aposteljni, sv. Štefan z rudečo vrsto mučnikov, tam svetla vrsta papežev, škofov in spoznovaveev ter brez števila svetnikov iz vseh stanov, iz vseh rodov in jezikov!

Vse to bodo videli obsojeni hudobni. Videli bodo in vsi obupno vpili in plakali, kakor beremo v bukvah Modrosti: „*Oh mi neumni, zgrešili smo tedaj pot resnice, in luč pravice nam ni svetila in solnce spoznanja nam ni sejalo. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja in smo hodili po težavnih potih, za pot Gospodovo pa nismo vedeli. Kaj nam je prevzetnost pomagala ali bahanje z blagom, kaj nam je prineslo? Rojeni smo bili in smo kmalo jenjali biti in ne moremo pokazati nobenega znamenja čednosti, toda v svoji hudobi smo poginili. Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v zasmeh in zasramljiv pregovor. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast!*“ (Modr. 5.) Hribi padite na nas, gore pokrite nas! — Izvoljeni se bodo povzdignili s križem v nebeške višave uživat plačilo svojega vojskovanja, zavrženi pa se bodo pogreznili v večni ogenj. — Zdaj bo konec sveta, — začne se večnost: pravični se bodo vekomaj veselili, križ Jezusov jim je pridobil neskončno radost; hudobni bodo vekomaj plakali, — ker so bili sovražniki križa in so si sami nakopali to gorjé!

Zopet ste slišali dvojno pridigo o sodbi božji; ali smem vprašati, kakšen sad bo imela za vas? Vem že naprej, da bodo nekteri izmed vas rekli, ravno tisti, ki bi jih imelo najbolj skrbeti, bodo rekli,

da preveč ostro govorim, da morebiti pa ne bo tako strašno. Ljubi Jezus je že naprej vedel, da bodo nekteri tako mislili in govorili, kadar bodo slišali o sodbi pridigovati, zato je pristavil takrat, ko je nehal svoj nauk od sodbe božje, te-le besede: „*Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle.*“ Jaz sam ne morem pomagati, da je nauk poslednje sodbe za nektare tako strašan. Toda poslušajte! — še nekaj veliko strašnejšega vam imam povedati predno končam. Da bode solnce otemnelo, da luna ne bo dajala več svetlobe, da bodo zvezde z neba padale, da se bodo nebeške moči gibale, da bo cela natora zdihovala, da bodo narodi jokali, ko zagledajo znamenje Sinu človekovega, da bodo pogubljeni vpili: gore padite na nas, hribje pokrite nas; vse to bo strašno, grozovito strašno, — pa še vender imam vam povedati še nekaj strašnejšega: Kaj menite, prijatelji moji, kaj tacega? — Veliko strašnejše kakor vse drugo je to, da ti grešnik, grešnica veruješ — veš, da boš moral (moral) umreti, in — kakoršna bo tvoja smrt, taka bo tvoja posebna sodba, in kakoršna tvoja posebna sodba, taka bo vesoljna sodba na sodnji dan; pa čeravno trdno veruješ in veš, da, če v smrtnem grehu umrješ, boš pogubljen — glej, to je najstrašnejše — da pri vsem tem vender nočeš pustiti svojega velikega greha, grešne navade, bodisi nečistnik, pijanec, goljuf, sovražnik ali kar že. To je nezapopadljivo strašno, da se oziraš na križ Jezusov, moliš Jezusa, ki je za te na križu umrl — grehi pa te nič ne skrbé! Kadar se sv. daritev, ki jo je Jezus na križu opravil, ponavlja na oltarji, tedaj se trkaš na prsi — potlej pa spet greš — tako rekoč moker od Jezusove rešnje krvi — spet greš svoj stari greh delat — si precej v nedeljo spet pijanec, nečistnik itd., ja, preljubi! to je strah, to je groza, ki se ne da popisati!

Upam sicer, da izmed nas ne bo nobenega kaj tako strašnega zadelo, kar Jezus od poslednje sodbe govori, da bomo po usmiljenji Jezusovem še k spoznanji prišli o pravem času. In ravno zato je Jezus grozoviti nauk poslednje sodbe razložil, da bi ljudje o pravem času k spoznanji prišli. „*Glejte, pred sem vam povedal,*“ jim pravi; zatoraj tudi jaz, kakor sem vam že več ko stokrat rekel, tudi danes ponavljam, ne odlašati pokore, spokorite se o pravem času; kdor bo pogubljen, je svojega pogubljenja sam kriv. Amen.

Homiletična zrna.

Moč časa.

Arabci imajo pregovor, da izmed vseh reči najmočnejša je — čas; vse se boji časa, čas pa se ne boji ničesar, razun ene same reči — piramid. Piramide samo, menijo, da so tako trdno zidane, da jih tudi čas ne more porušiti. Vender brez skrbi lahko rečemo, da bo čas tudi piramidam kos.

Čas ima res toliko moč, da se loti vsake stvari: ne vstraši se najtrdnjše granita, ne najtršega marmeljna; najtrdnije jeklo in najvstrajniša rudnina se času ne more ustavljati. Naj bo reč še tako trdno sestavljena — čas jo razruši; naj bo še tako tesno zvezana in sklenjena — čas jo razrahlja in razveže. Čas malim studentem in največim rekam nova pota odkazuje, celo jezera suši in nova nareja; čas najviše hribe ponižuje, najgloblje jame in votline zasiplje; tisočletne hraste in cedre podira, katerih najhujši vihar ni mogel podreti; tudi najtrdnije piramide bo razrušil, naj reko Arabci kar hočejo v svojih pregovorih. Nobeno orožje ni tako nabrušeno kakor časa nepremagljivo orožje; nobena vojska ni tako huda, kakor časa razdiralna in rušilna moč.

Če se pa času morajo uklanjati take trdnjave in toliki velikani, kaj hoče še-le tako šibka in rahla stvarica — kakor je človek?

Poglejmo najpred njegovo zunanost. Nedolžno se smehljajoči obrazek brezskrbnih otrok — kako kmali bo razoran od temnih brazd trpkih skrbi, ki jih bo čas prinesel? Krasno lice, zdrava moč odrasle mladine — koliko časa se bo ponašala? Hitro, hitro bo čas cvetje odnesel, lice nagubal, glavo posivil in pobelil, nogam in rokam moč odvzel — grob izkopal! In kar si je človek na zemlji s toliko skrbjo in s tolikim trudom pridobil, kar s takim ponosom in veseljem svoje imenuje — čegavo bo? Čas mu je dal, čas mu bo vzel; in to tako kmali, da se skor ne bo zavedel kedaj. O človek kaj je tvoja moč, če se ustopiš pred velikana, ki se čas imenuje?! In ti se še bahaš, ti meni, da imaš pravico prevzetan biti? za kaj neki?!

Preudarimo še dušno stran. Tu nam je moč časa sicer zelo na korist, pa tudi zelo na škodo.

Čas ozdravlja vsako rano, pravijo; v tem nam močno koristi, ker nam tako postrežno pomaga prenašati zemskega življenja in trpljenja težko pezo: nektare britkosti v teku časa pozabimo, drugih se privadimo, da nas več tako ne težijo, premnogo jih pa tudi čas odnese za vselej.

Čas nam da priliko, da se mnogo naučimo, da spoznamo bolj in bolj lepoto sv. čednosti in grdobijo greha; čas nam da priliko, da se zopet na pravo pot vrnemo, ako smo kedaj na napačno zašli. Veliko moč ima čas, ki je svetnike in svetnice božje do tolike svetosti povzdignil, kakor beremo v legendah.

(Konec prih.)

Pogled na slovstvo.

Krščanski nauk za prvence. Sostavil Simon Zupan, katehet. Drugi natis. V Ljubljani 1884. Lastna založba; prodaja „Katol. Bukvarna“. 44 str. osm. — Po učnem črtužu za ljudske šole Ljubljanske škofije se ima pri učencih drugega šolskega leta rabiti kot učna knjiga „Kratki katekizem v vprašanjih in odgovorih“, katerega so natisnili in založili J. Blaznikovi dediči v Ljubljani. A veroučitelj ima pri drugoletnikih s to knjižico dokaj težave: preveč podaje za take začetnike, zlasti svetopisemskih tekstov pri njih še ne more rabiti, da bi pa le-tim katehumenom vselej sproti kazal, kaj se jim je učiti, in česar se jim ni treba učiti, to je težavno, prezamudno. V tem oziru, se nam zdi, je g. Zupan s svojim „Kršč. naukom za prvence“ katehetom ustregel. Njegova knjižica prav za prav ni kak nov katekizem, le skrajšani in olajšani „Kratki katekizem“ je. Gospod pisatelj je z Blaznikovega katekizma izpuštil vse tekste, tudi nekoliko manj važnih vprašanj, to in uno je povedal bolj domače in primernejše otroškemu jeziku, v opombicah opozoruje veroučitelja na svetopisemske zgodbe, s katerimi naj zadevni abstraktni katekizmov nauk pojasnuje, in h koncu pristavlja kratke jutranje, mašne in večerne molitve. Pred posamezna vprašanja je postavil številke, kar je tudi dobro, da katehet dotično vprašanje otrokom lažje določi, kedar je treba. Toliko o notranji osnovi knjižice. Naj nam je dovoljeno, o tej priliki eno reči zastran vnanjščine naših katekizmov. Splošnja je tožba dandanes, da si otroci v šoli zelo pokvarjajo oči ter kratkovidni postajajo. Vzrokov je več, a brez krivnje pri tem tudi naši katekizmi niso. Vse pohvale vredna v tem oziru je novejša izdaja „Velicega katekizma za ljudske šole“ iz c. kr. zaloge za šolske knjige: nje papir je lepo bel in trden, in tisk je velik, z razprtimi črkami, kar jako prijetno dene očesu, ki se ne utruji pri čitanji. Te očesu dobrodejne oblike in oprave pa pogrešamo pri našem najbolj rabljenem „Kratkem katekizmu“. Tudi pri Zupanovem katekizmu obžalujemo, da si ozir vnanjosti ni v izgled vzel Dunajskega tovariša. Upajmo, da Ljubljanski založniki pri novih izdajah tudi vidu bolj ustrezajo, in menda brez povišanja cene, kajti v primeri z Dunajskim „Velikim katekizmom“ (216 strani, vezan 30 kr.) zdé se nam drugi naši katekizmi malo predragi, toliko bolj, ker se jih veliko, veliko več razproda kot Dunajskih. — „Krščanski nauk za prvence“ se dobiva v „Katoliški Bukvarni“ ter stane mehko vezan iztis 12 kr., trdo vezan pa 16 kr. A. Z.

Knjige družbe sv. Mohora za l. 1884 so nam došle. Ni nam jih treba posebej opisovati po vsebini in vrednosti, ker jih ima gotovo vsaki slovenski olikanec v roki. Slovencei smo lahko ponosni na to družbo; kolikor nam je znano, tega primeroma ne zmore noben drug narod. Pa ravno zato smo letos v neki zadregi: ena izmed družbenih knjig — „Miklova Zala“ — nam ne more dopasti. Najraje bi o njej molčali, ali vestna dolžnost nam velevala, da ne molčimo, ker ravno v tem listu najlože — entre nous — povemo, kar nas teži. Ker je reč „fait accompli“, bi utegnile v tej zadevi le te-le naše želje imeti kaj vspeha. Čast gospodje sobratje naj skrbijo, da zlasti mladina ne bode dobivala te knjige v roke; na slavni odbor pa naj vplivajo, da v prihodnje kaj takega ne bo več mogoče; za družbine namene pa naj dela vsaki, kolikor mu je le mogoče, ker družba sv. Mohora je ravno po začetku in namenu naš „hic Rhodus...“